

Rolnictwo w województwie lubelskim w 2022 r.

Agriculture in lubelskie voivodship in 2022

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works:

Urząd Statystyczny w Lublinie, WRB Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Lublin, WRB Lublin Centre for Regional Surveys

Kierujący

Supervisor

Krzysztof Markowski

Zespół autorski

Editorial team

Magdalena Ściborek-Rycyk

Prace redakcyjne

Editorial work

Magdalena Ściborek-Rycyk

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Siemiaszko

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Magdalena Ściborek-Rycyk

Projekt i wykonanie okładki

Cover project and realization

Aleksandra Jangas-Kurzak

ISSN 2080-0517

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Województwo lubelskie należy do regionów charakteryzujących się znaczącą rolą sektora rolniczego. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytków rolnych. Lubelskie jest liderem wielu upraw rolniczych i sadowniczych, wśród których można wymienić m. in.: maliny, porzeczki i agrest.

Rzetelna wiedza na temat sytuacji w rolnictwie w województwie lubelskim jest niezbędna do podejmowania skutecznych decyzji zarówno przez prowadzących działalność gospodarczą w tym sektorze, jak i przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych zajmujących się polityką rolną. Dlatego też wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom i zainteresowaniu informacją statystyczną dotyczącą rolnictwa na Lubelszczyźnie, Urząd Statystyczny w Lublinie przygotował publikację: **„Rolnictwo w województwie lubelskim w 2022 r.”** Zakresem informacji nawiązuje ona do opracowań wydawanych przez nasz Urząd w poprzednich latach i składa się z części analitycznej i tabelarycznej.

W części analitycznej, podzielonej na działy tematyczne, szczegółowo omówiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w rolnictwie województwa lubelskiego. W części tabelarycznej zamieszczone zostały dane dotyczące: użytkowania gruntów, produkcji rolniczej, skupu i cen produktów rolnych oraz środków produkcji w rolnictwie. Tablice przeglądowe prezentują dane wojewódzkie w retrospekcji od 2010 r., a szczegółowe ujmują dane odnoszące się do 2022 r. W niektórych przypadkach, ze względu na dostępność danych, przedstawione informacje dotyczą 2020 r. i 2021 r. W ujęciu miesięcznym opublikowano ceny wolnorynkowe i relacje cen produktów rolnych, co pozwala na śledzenie sezonowych zmian koniunktury w rolnictwie.

Uzupełnieniem formy tekstowej i tabelarycznej są wykresy i mapy podkreślające specyficzne cechy i zaobserwowane prawidłowości zachodzące w procesie wytwarzania żywności i jej zagospodarowania. Publikacja zawiera najistotniejsze dane dla scharakteryzowania przedstawionego w tytule tematu.

Jestem przekonany, iż przygotowane przez nas opracowanie będzie dla Państwa przydatnym źródłem wiedzy o stanie i kierunkach zmian jakie zaszły w rolnictwie na terenie województwa lubelskiego w ciągu ostatnich lat. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące rolnictwa na Lubelszczyźnie mogą Państwo uzyskać w Urzędzie Statystycznym w Lublinie lub na jego stronie internetowej (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie



dr Krzysztof Markowski

Lublin, lipiec 2023 r.

Preface

Lubelskie voivodship is one of the regions where the agricultural sector fulfils a significant role. Favourable conditions for agricultural activities are primarily determined by advantageous soil and climate factors and a large share of agricultural land. Lubelskie voivodship is a leader when it comes to various kinds of agricultural and horticultural crops, including raspberry, currant and gooseberry.

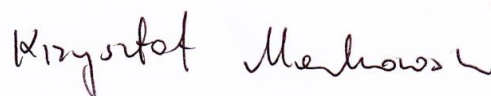
Thorough knowledge of the situation of agriculture in lubelskie voivodship is essential for making effective decisions both by people running a business in this sector and by representatives of the regional and local authorities connected with agricultural policy. In order to meet these expectations and to deal with the interest in statistical information on agriculture in lubelskie voivodship, the Statistical Office in Lublin prepared a publication entitled **“Agriculture in Lubelskie Voivodship in 2022”**. The scope of information relates to the publications issued by our Office in the previous years and consists of analytical and tabular parts.

The most important phenomena and tendencies occurring in agriculture in lubelskie voivodship are described in detail in the analytical part, which is divided into thematic sections. The tabular part includes the data on land use, agricultural production, procurement and prices of agricultural products as well as means of production in agriculture. Review tables present the data on the voivodship in retrospection from 2010, whereas detailed tables show the data regarding 2022. Due to availability of the data, the presented information relates to 2020 and 2021 in some cases. Free market prices and price relations for agricultural products were published in monthly terms, which allowed to track seasonal changes in agriculture economic conditions.

There are also graphs and maps meant to complement the textual and tabular parts, which highlight specific features and regularities observed in the process of food preparation and its management. The publication contains the most relevant data aimed at characterising the topic included in the title.

I am convinced that the compilation prepared by us will be a useful source of information regarding the condition and directions of the changes which took place in agriculture in the area of lubelskie voivodship in recent years. More detailed information regarding agriculture in this region can be obtained in the Statistical Office in Lublin as well as on the Office website (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

*Director
of Statistical Office
in Lublin*



Krzysztof Markowski, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
Preface	4
Spis tabel.....	6
List of tables	6
Spis wykresów	7
List of charts	7
Spis map	9
List of maps.....	9
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.....	10
Symbols. Main abbreviations	10
Synteza	11
Executive summary	13
1. Warunki agrometeorologiczne	15
1. Agrometeorology conditions	15
2. Użytkowanie gruntów	19
2. Land use.....	19
3. Środki produkcji w rolnictwie.....	29
3. Means of production in agriculture	29
4. Produkcja rolnicza.....	33
4. Agricultural output.....	33
5. Produkcja roślinna	35
5. Crop output	35
5.1. Zboża.....	37
5.1. Cereals.....	37
5.2. Rzepak i rzepak	41
5.2. Rape and turnip rape.....	41
5.3. Ziemniaki	42
5.3. Potatoes	42
5.4. Buraki cukrowe.....	44
5.4. Sugar beets	44
5.5. Warzywa i owoce.....	46
5.5. Vegetables and fruit.....	46
6. Produkcja zwierzęca	51
6. Animal output.....	51
6.1. Trzoda chlewna	51
6.1. Pigs	51
6.2. Bydło.....	54
6.2. Cattle.....	54
6.3. Owce.....	57
6.3. Sheep	57

7. Skup produktów rolnych	59
7. Procurement of agricultural products	59
7.1. Skup produktów roślinnych	59
7.1. Procurement of plant origin products	59
7.2. Skup produktów zwierzęcych	60
7.2. Procurement of animal origin products	60
8. Ceny w rolnictwie.....	63
8. Prices in agriculture.....	63
Uwagi metodyczne	66
Methodological notes	66
Aneks tabelaryczny dołączony do wersji elektronicznej publikacji (format xlsx)	68
Tabular appendix attached to electronic version of this publication (xlsx format)	68

Spis tabel

List of tables

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim.....	22
Table 1. Land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship	22
Tabela 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim.....	22
Table 2. Number of agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship	22
Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim.....	23
Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship	23
Tabela 4. Struktura powierzchni zasiewów w województwie lubelskim	36
Table 4. Structure of sown area in lubelskie voivodship	36
Tabela 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w województwie lubelskim	38
Table 5. Sown area, yields and production of cereals in lubelskie voivodship	38
Tabela 6. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	41
Table 6. Sown area, yields and production of rape and turnip rape in lubelskie voivodship	41
Tabela 7. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków (łącznie ogrodami przydomowymi) w województwie lubelskim.....	43
Table 7. Sown area, yields and production of potatoes (with kitchen gardens) in lubelskie voivodship	43
Tabela 8. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych w województwie lubelskim.....	44
Table 8. Sown area, yields and production of sugar beets in lubelskie voivodship	44
Tabela 9. Zbiory warzyw gruntowych w województwie lubelskim	47
Table 9. Production of ground vegetables in lubelskie vovodship	47
Tabela 10. Zbiory owoców w województwie lubelskim.....	48
Table 10. Production of fruit in lubelskie voivodship	48
Tabela 11. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim.....	51
Table 11. Pig stocks in lubelskie voivodship.....	51
Tabela 12. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.....	54
Table 12. Cattle stocks in lubelskie voivodship	54
Tabela 13. Pogłowie owiec w województwie lubelskim	57
Table 13. Sheep stocks in lubelskie voivodship	57

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Średnie miesięczne temperatury powietrza w województwie lubelskim	16
Chart 1. Total monthly average air temperatures in lubelskie voivodship	16
Wykres 2. Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych w województwie lubelskim	17
Chart 2. Monthly average atmospheric precipitation in lubelskie voivodship	17
Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim	19
Chart 3. Structure of land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship	19
Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w województwie lubelskim	23
Chart 4. Structure of agricultural holdings with agricultural land by area groups of agricultural land in lubelskie voivodship	23
Wykres 5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2022 r. w województwie lubelskim	28
Chart 5. The amount of the payments made in the framework of direct payments under the 2022 campaign in lubelskie voivodship	28
Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w województwie lubelskim	29
Chart 6. Consumption of mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in good agricultural condition in lubelskie voivodship	29
Wykres 7. Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2021 r.	33
Chart 7. Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2021	33
Wykres 8. Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2021 r.	34
Chart 8. Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2021	34
Wykres 9. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim	38
Chart 9. Sown area and yields of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship	38
Wykres 10. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	42
Chart 10. Sown area and yields of rape and turnip rape in lubelskie voivodship	42
Wykres 11. Powierzchnia i plony ziemniaków w województwie lubelskim.	43
Chart 11. Sown area and yields of potatoes in lubelskie voivodship	43
Wykres 12. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim	45
Chart 12. Sown area and yields of sugar beets in lubelskie voivodship	45
Wykres 13. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach w województwie lubelskim	48
Chart 13. Structure of tree fruit production from orchards in lubelskie voivodship	48
Wykres 14. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim	49
Chart 14. Structure of fruit production from berry shrubs and plantations in lubelskie voivodship	49
Wykres 15. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim	52
Chart 15. Pig stocks in lubelskie voivodship	52
Wykres 16. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim	52
Chart 16. Dynamics of pig stocks in lubelskie voivodship	52

Wykres 17. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim.....	53
Chart 17. Structure of pig herd in lubelskie voivodship	53
Wykres 18. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	53
Chart 18. Pigs per 100 ha of agricultural land	53
Wykres 19. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.....	55
Chart 19. Cattle stocks in lubelskie voivodship	55
Wykres 20. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim.	55
Chart 20. Cattle density per 100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship.....	55
Wykres 21. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim.....	56
Chart 21. Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship	56
Wykres 22. Pogłowie owiec w województwie lubelskim	58
Chart 22. Sheep stocks in lubelskie voivodship	58
Wykres 23. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	60
Chart 23. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)	60
Wykres 24. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami).....	61
Chart 24. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats).....	61
Wykres 25. Dynamika skupu mleka krowiego.....	61
Chart 25. Indices of procurement of cow milk	61
Wykres 26. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach	64
Chart 26. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces.....	64

Spis map

List of maps

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat.....	18
Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate.....	18
Mapa 2. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Jakość i przydatność rolnicza gleb	25
Map 2. Natural conditions of agricultural output. Quality and agricultural usefulness of soils ..	25
Mapa 3. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	26
Map 3. Natural conditions of agricultural output. Valorisation of agricultural production area.....	26
Mapa 4. Właściwości gleb. Odczyn	32
Map 4. Properties of soil. pH	32
Mapa 5. Zbiory zbóż ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	39
Map 5. Total production cereals in kg per capita by voivodships in 2022.....	39
Mapa 6. Zbiory pszenicy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	40
Map 6. Production of wheat in kg per capita by voivodships in 2022.....	40
Mapa 7. Zbiory żyta w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	40
Map 7. Production of rye in kg per capita by voivodships in 2022.....	40
Mapa 8. Zbiory kukurydzy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	41
Map 8. Production of maize for grain in kg per capita by voivodships in 2022.....	41
Mapa 9. Zbiory ziemniaków w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	44
Map 9. Production of potatoes in kg per capita by voivodships in 2022	44
Mapa 10. Zbiory buraków cukrowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	45
Map 10. Production of sugar beets in kg per capita by voivodships in 2022	45
Mapa 11. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	46
Map 11. Total production of edible pulses in kg per capita by voivodships in 2022.....	46
Mapa 12. Zbiory warzyw gruntowych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	47
Map 12. Production of ground vegetables in kg per capita by voivodships in 2022	47
Mapa 13. Zbiory owoców z drzew w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	50
Map 13. Tree fruit production in kg per capita by voivodships in 2022.....	50
Mapa 14. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.	50
Map 14. Fruit production from berry shrubs and plantations in kg per capita by voivodships in 2022.....	50
Mapa 15. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw.	54
Map 15. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships	54
Mapa 16. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw.	57
Map 16. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships	57

Objaśnienie znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe data not applicable
Znak #	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data must not be published due to the necessity for maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty PLN
szt. pcs	sztuka pieces
ha	hektary hectare
kg	kilogram kilogramme
t	tona tonne
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre

Synteza

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego¹ według stanu na dzień 1 stycznia 2022 r. wynosiła 2 512,2 ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,2%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 23,7%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 4,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,2%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo zajmowało 3. miejsce w Polsce, po województwie mazowieckim (11,4%) i wielkopolskim (9,5%).

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. wyniosła 1 436,2 tys. ha i stanowiła 98,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym w stosunku do 2019 r. ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem zmniejszył się o 0,6 p. proc. i o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Jednocześnie zanotowano zmniejszenie powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. o 5,3% w porównaniu z 2019 r. i o 4,6% w stosunku do 2015 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 330,5 tys. ha i była mniejsza zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 5,7% i o 4,6%.

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 8,59 ha, przy czym powierzchnia ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. (o 0,16 ha) i 2015 r. (o 0,59 ha).

W 2020 r. w województwie lubelskim było 161,2 tys. **gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne**, w tym 160,8 tys. **gospodarstw indywidualnych**. W stosunku do 2019 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 6,6%, a w porównaniu z 2015 r. o 10,7%. Gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha stanowiły 78,0% w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, przy czym ich udział w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,9 p. proc. i o 1,9 p. proc. w stosunku do 2010 r. W tej grupie najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (41,6 tys.), a w porównaniu z 2019 r. odnotowano ich spadek o 9,2%, a w stosunku do 2010 r. o 14,2%.

Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są w głównej mierze od warunków agrometeorologicznych, jak również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

W roku gospodarczym 2019/2020 zużycie **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 138,2 kg i w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyło się o 9,3% (w kraju wzrosło o 0,6%), zaś w porównaniu z 2014/2015 r. zwiększyło się o 8,6% (w Polsce o 5,9%). Natomiast zużycie **nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 87,7 kg/ha (w kraju 89,6 kg/ha) i wzrosło zarówno w stosunku do poprzedniego okresu, jak i do roku gospodarczego 2014/2015 r. odpowiednio o 22,1% i ponad 3,5-krotnie (w kraju odpowiednio o 60,3% i ponad 2,0-krotnie).

Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2021 r., w porównaniu z 2020 r., zmniejszyła się o 3,3%, co było wynikiem spadku zarówno wartości produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 4,1% i o 3,1%. W 2021 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 8,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym, zaś wzrosło o 33,3% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 5,8% i wzrosła o 21,0%).

¹ Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

W 2022 r. w województwie lubelskim uzyskano **niższe plony produkcji roślinnej** niż rok wcześniej, co spowodowane było między innymi niekorzystnym wpływem warunków atmosferycznych w okresie wegetacji. Zmniejszono powierzchnię upraw zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Zbiory rzepaku i rzepiku zwiększyły się w porównaniu z 2021 r., odwrotnie niż zbiory ziemniaków, przy jednoczesnego zmniejszeniu powierzchni zasiewów zarówno rzepaku i rzepiku, jak i ziemniaków.

W województwie lubelskim od 2010 r. **maleje stan pogłównia trzody chlewnej**, który w tym okresie zmniejszył się o 59,5% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 402,1 tys. szt. w czerwcu 2022 r.). Natomiast pogłównie bydła zmniejszyło o 1,6% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 361,4 tys. szt. w czerwcu 2022 r.), natomiast pogłównie owiec wzrosło o 37,4% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 19,2 tys. szt. w czerwcu 2022 r.).

Wartość skupu produktów rolnych w 2022 r. w województwie lubelskim wyniosła 7 025,84 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), z czego 92,3% od gospodarstw indywidualnych. W kraju skup wyniósł 110 716,35 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,63%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zwiększyła się o 38,6% (w gospodarstwach indywidualnych o 31,8%), a w kraju o 46,0% (w gospodarstwach indywidualnych o 45,3%). Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 73,7%, natomiast w kraju o 94,1%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 3 740,74 mln zł (53,2% produktów rolnych), zaś **zwierzęcych** 3 285,10 mln zł (46,8%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 11,1% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,3%. W odniesieniu do 2021 r. wartość skupu produkcji roślinnej wzrosła o 36,5%, a zwierzęcej o 41,1%. W kraju również wartość produkcji roślinnej zwiększyła się o 39,3%, a zwierzęcej o 49,1%.

W 2022 r., w odniesieniu do roku poprzedniego większość cen skupu wzrosła. Podobnie ceny jakie rolnicy uzyskiwali na targowiskach w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. również były wyższe.

Executive summary

The amount of production of agricultural crops is considerably dependent on agrometeorological conditions, i.e. air temperature, quantity and distribution of precipitation and insolation. Together with means of production used by farmers, including application of sowing material, plant protection products or used fertilizers, these are the factors which influence the condition and development of plants as well as punctuality of executed field work and agricultural procedures carried out within certain stages of vegetation of plants.

As of 1 January 2022, **the geodetic area of lubelskie voivodship**² was 2 512.2 ha, which included agricultural land in 70.2%, forest land as well as woody and bushy land in 23.7%, land under water in 0.8%, built-up and urbanized land in 4.2%, wasteland in 0.9% and other land in 0.2%. The area of lubelskie voivodship constituted 8.0% of the total area of the country. Taking the area into account, lubelskie voivodship occupied the 3rd position in Poland – after mazowieckie (11.4%) and wielkopolskie (9.5%) voivodships.

The area of agricultural land in a good agricultural condition was 1 436.2 thousand ha in 2020 and constituted 98,7% of the total area of agricultural land. In comparison with 2019, its share in the total area of agricultural land decreased by 0.6 pp and compared with 2015 – by 0.5 pp. At the same time, an decrease in the area of agricultural land in a good agricultural condition by 5.3% was noted in 2020 in comparison with 2019 and by 4.6% in relation to 2015. The area of agricultural land in a good agricultural condition in **private farms** was 1 330.5 thousand ha and it was less in comparison with both 2019 and 2015, respectively by 5.7% and 4.6%.

An average area of a private farm over 1 ha of agricultural land was 8.59 ha in 2020, however this area increased slightly compared to 2019 (by 0.16 ha) and 2015 (by 0.59 ha).

In lubelskie voivodship in 2020, there were 161.2 thousand **farms** possessing agricultural land, including 160.8 thousand **private farms**. The number of farms decreased by 6.6% in comparison with 2019 and by 10.7% in comparison with 2015. Small farms with the area up to 10 ha constituted 78.0% of the total number of farms and their share went down by 0.9 pp compared to 2019 and by 1.9 pp compared to 2015. Most of the farms in this group had the area from 5 to 10 ha (41.6 thousand) and their decrease by 9.2% was noted compared to 2019, whereas in relation to 2010 by 14.2%.

The results of plant output in agriculture are mainly dependent on agrometeorological conditions, but also on used fertilizers, plant protection products and applied sowing material. The amount of the obtained income is strictly connected with the amount of expenditures of a farmer on purchase of these measures.

The use of **mineral fertilizers per 1 ha of agricultural land** was 138.2 kg in the farming year 2019/2020 and, compared to the equivalent period a year before, it went down by 9.3% (in the country increased by 0.6%), whereas in comparison with 2014/2015 it increased by 8.6% (in Poland – by 5.9%). When it comes to the use of **lime fertilizers per 1 ha of agricultural land**, it amounted to 87.7 kg/ha (in the country – 89.6 kg/ha) and it increased in comparison with both the previous period and the farming year 2014/2015, accordingly by 22.1% and more than 3.5 times (in the country – accordingly by 60.3% and more than 2.0 times).

The value of **gross agricultural output** in permanent prices in 2021 decreased by 3.3% in comparison with 2020, which was a result of an decrease in both the value of animal output and crop output, respectively by 4.1% and by 3.1%. In 2021, the gross output per 1 ha of agricultural land in lubelskie voivodship went down by 8.2% in comparison with the previous year, whereas in comparison with 2015 by 33.3% (in the country, respectively where it decreased by 5.8% and increased by 21.0%).

² Data of the Head Office of Geodesy and Cartography according to the land registry (Journal of Laws from 2001 no. 38, item 454 with later amendments).

The harvest in the case of crop output was higher in lubelskie voivodship in 2022 than a year before, which was caused e.g. by unfavourable weather conditions during the vegetation period. The harvested area of basic cereals with mixed cereals was decreased. The production of rape and turnip rape was bigger in comparison with 2021, conversely to the production of potatoes, while an decrease in the sown area of rape and turnip rape as well as of potatoes.

There has been **a decrease in the livestock of pigs** in lubelskie voivodship since 2010, which went down in this period by 59.5% (from 992.6 thousand heads in June 2010 to 402.1 thousand heads in June 2022). When it comes to the livestock of cattle, it decreased by 1.6% (from 367.4 thousand heads in June 2010 to 361.4 thousand heads in June 2022), whereas the livestock of sheep increased by 37.4% (from 13.9 thousand heads in June 2010 to 19.2 thousand heads in June 2022).

The value of procurement of agricultural products in lubelskie voivodship in 2022 amounted to PLN 7 025.84 million (according to current prices without VAT), 92,3% of which came from private farms. The country procurement was PLN 110 716.35 million. The share of lubelskie voivodship in the country procurement was 6.3%. In comparison with the previous year, the value of procurement of agricultural products went up by 38.6% (by 31.8% in private farms) and by 46.0% in the country (by 45.3% in private farms). When it comes to comparison with 2015, the value of procurement of agricultural products went up by 73.7% in lubelskie voivodship and by 94.1% in the country.

The value of procurement of plant products amounted to PLN 3 740.74 million (53.2% of agricultural products), whereas of **animal products** to PLN 3 285.103 million (46.8%). The value of procurement of plant products constituted 11.1% of the value of procurement of these products in Poland and of animal products – 4.3%. Compared to 2021, the value of procurement of plant output increased by 36.5% and of animal output by 41.1%. In the country, the value of plant output also went up by 39.3% and of animal output by 49.1%.

In comparison with the previous year, most of the procurement prices increased in 2022. Similarly, the prices that farmers obtained in the marketplaces were higher in 2022 in comparison with 2021.

Rozdział 1

Chapter 1

Warunki agrometeorologiczne

Agrometeorology conditions

Warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie w dużej mierze decydują o wysokości plonów upraw rolnych. Czynniki atmosferyczne, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Agrometeorologia inaczej nazywana meteorologią rolniczą, ma duże znaczenie w precyzyjnym określeniu wzajemnego oddziaływania warunków pogodowych, fizjologii roślin i zwierząt, ekologii, jak również gleboznawstwa oraz upraw roli i roślin.

Zajmuje się ona badaniem wpływu czynników meteorologicznych i klimatu na rośliny uprawne oraz wpływem jaki te rośliny wywierają na zjawiska meteorologiczne.

Sezon wegetacyjny 2022 r. charakteryzował się w miarę stabilną pogodą bez gwałtownych zjawisk ekstremalnych, chociaż nie brakowało burz i obfitych opadów deszczu, którym lokalnie towarzyszyły również opady gradu. Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2021 r. wpłynęły na nieznaczne opóźnienie prac polowych i przygotowanie pól pod zasiew zbóż ozimych. Październik 2021 r. był miesiącem dość ciepłym i słonecznym z temperaturami powietrza na poziomie średniej wieloletniej, jednakże jednocześnie był dość suchy z niewielką ilością opadów atmosferycznych, poniżej średniej wieloletniej. Taka aura sprzyjała wykonywaniu jesiennych prac polowych, tj. zbiory roślin okopowych i kukurydzy oraz siewy ozimin i orki zimowe. Warunki atmosferyczne w listopadzie sprzyjały dalszemu prowadzeniu prac polowych, a dopiero pod koniec miesiąca nastąpiło ochłodzenie i temperatury spadły do 0°C.

Obserwacja **warunków agrometeorologicznych** przyczynia się do prawidłowej oceny: ryzyka upraw poszczególnych gatunków i odmian roślin na danym terenie, przewidywanych plonów, przewidywanego stopnia rozwoju roślin i agrofagów, optymalnego terminu rozpoczęcia prac polowych takich jak np. ochrona roślin czy nawadnianie, jak również dostarcza informacji o mogących wystąpić niekorzystnych zjawiskach meteorologicznych.

Zima 2021/22 na terenie całego województwa była łagodna ze średnimi temperaturami w grudniu 2021 r. niższymi od normy z okresu 1991-2020 o 0,7°C, zaś w styczniu i lutym 2022 r. wyższymi odpowiednio o 2,5°C i o 3,8°C. Temperatury w okresie zimy spadły lokalnie maksymalnie do minus 14°C, jednakże okres ten był bardzo krótki, a rośliny w tym czasie były zahartowane. Ze względu na ciepły luty oziminy wznowiły wegetację już pod koniec miesiąca i rośliny były w dobrej kondycji. Stan ich przezimowania rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu były bardzo zróżnicowane, gdyż pierwsza dekada była dość chłodna z temperaturami powietrza oscylującymi w okolicach 0°C i niewielkimi opadami śniegu i nocnymi przymrozkami. Natomiast w drugiej dekadzie nastąpiło ocieplenie, temperatury wzrosły, a dni były słoneczne, jednakże nocą nadal występowały przymrozki, co sprzyjało rozpoczęciu prac polowych. Prace te jednakże zostały wstrzymane na ok. 2 tygodnie ze względu na załamanie pogody na przelocie marca i kwietnia (opady śniegu i temperatura spadła do poziomu minus 7°C). W marcu stan upraw ozimych był dość dobry, jednakże na plantacjach pojawił się już pierwsze szkodniki i choroby, również duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę.

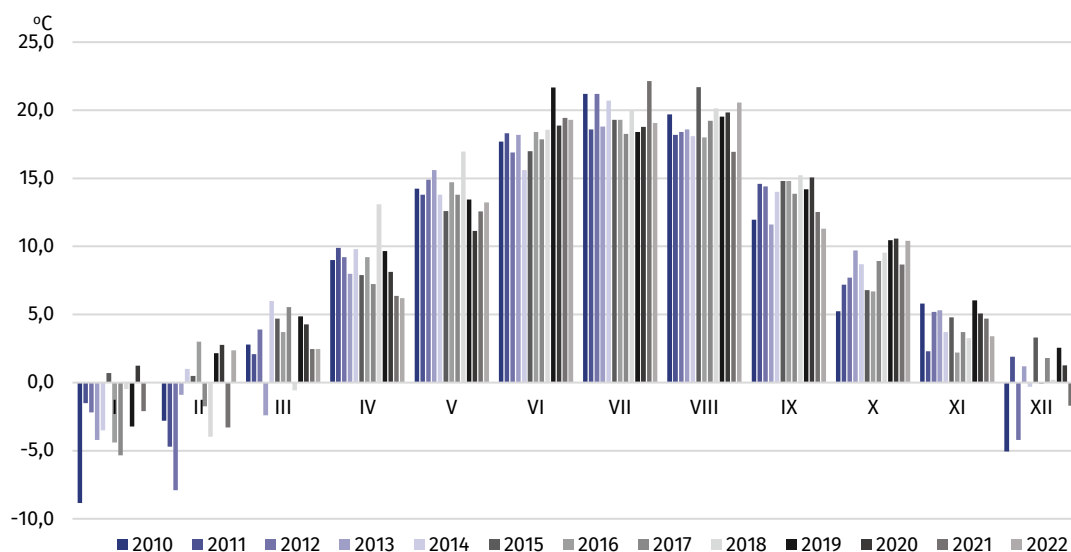
Kolejne miesiące 2022 r. (kwiecień, maj i czerwiec) były bardzo zróżnicowane pod względem zarówno temperatury, jak i opadów atmosferycznych. Kwiecień był dość chłodny z obfitymi opadami, najpierw śniegu a później deszczu. Na początku miesiąca nastąpił atak zimy z obfitymi opadami śniegu, który zalegał na polach przez około tydzień i topniał powoli, co przyczyniło się do poprawy warunków hydrologicznych i zniwelowało niedobory wilgoci w glebie. Jednakże z drugiej strony taka aura opóźniła wegetację roślin i wstrzymała prace polowe. Natomiast w drugiej dekadzie miesiąca przyszło ocieplenie z obfitymi opadami deszczu, co opóźniło prace polowe. Siewy buraków cukrowych, warzyw, kukurydzy i roślin strączkowych, jak i sadzenie ziemniaków oraz zabiegi środkami ochrony roślin rolnicy mogli wykonać dopiero pod koniec miesiąca.

Początek maja był bardzo ciepły i słoneczny, a temperatury powietrza w drugiej dekadzie dochodziły do 25°C. Niewielkie opady deszczu miały tylko charakter przelotny i lokalny, a wysokie temperatury i silny wiatr powodowały szybkie wyparowywanie wilgoci z gleby. Taka aura spowodowała nasilenie suszy rolniczej i erozję wietrzną. Na terenie powiatów włodawskiego i lubartowskiego na skutek silnych wiatrów wystąpiło zjawisko burzy piaskowej. Ponadto Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach wydał komunikat dotyczący występowania suszy rolniczej, która występowała na zbożach jarych i ozimych oraz truskawkach i krzewach owocowych. Poprawa warunków wilgotnościowych nastąpiła pod koniec maja dzięki znaczącym opadom deszczu.

Czerwiec 2022 r. był upalny z temperaturami powyżej średniej wieloletniej, z niewielką ilością opadów atmosferycznych, które lokalnie charakteryzowały się gwałtownymi burzami z opadami deszczu i gradu. Taki przebieg opadów przyczynił się do tego, że woda zamiast wsiąkać w podłoże szybko spływała i parowała na skutek wysokich temperatur i tym samym czerwiec był kolejnym miesiącem, w którym bilans wodny był ujemny.

Wykres 1.
Chart 1.

Średnie miesięczne temperatury powietrza w województwie lubelskim
Monthly average air temperatures in lubelskie voivodship



Lato 2022 r. było ciepłe, jednakże nie brakowało obfitych opadów deszczu. Przełom czerwca i lipca był bardzo upalny z temperaturami powietrza powyżej 30°C i bardzo suchy, a przez 3 tygodnie nie było prawie opadów deszczu. Taka pogoda przyczyniła się do pogłębienia suszy rolniczej, a IUNG w Puławach ogłosił, że susza najbardziej dotknęła uprawy kukurydzy, zbóż jarych i krzewów owocowych. Niewielkie ochłodzenie przyszło 5 lipca i wówczas temperatura spadła do około 20°C, a słoneczne dni przeplatane były opadami deszczu i trwały to przez około 2 tygodnie. Jednakże w ostatniej dekadzie powróciły upały i temperatura przekraczała 30°C. Takie warunki pogodowe sprzyjały rozpoczęciu prac żniwnych, które rozpoczęły się w terminie i przebiegały dość sprawnie.

Sierpień 2022 r. był upalny z temperaturami powietrza przekraczającymi 30°C i dość suchy z niewielką ilością opadów deszczu, które przyszły dopiero pod koniec miesiąca. Początek sierpnia przyniósł poprawę pogody i intensyfikację prac żniwnych. Taka sucha i upalna pogoda

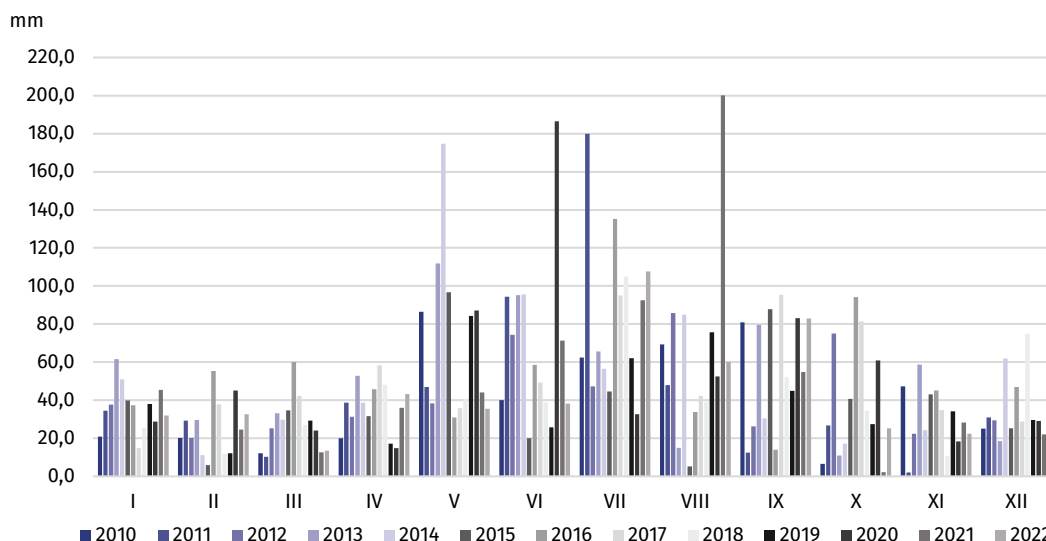
utrzymywała się do połowy miesiąca, co pozwoliło na intensyfikację prac żniwnych i sprawne przeprowadzenie zbiorów. Praktycznie do połowy sierpnia żniwa zostały zakończone. Plony ziarna zbóż w omawianym roku były dobre, a parametry jakościowe na wysokim poziomie przy jednoczesnej niskiej wilgotności. Warunki pogodowe panujące w sierpniu sprzyjały wykonywaniu prac żniwnych, jak i późniejszych takich jak: podorywki, siewy poplonów i rzepaku.

Warunki agrometeorologiczne zmieniły się wraz z nadejściem września, który był dość chłodny z temperaturami znacznie poniżej średniej wieloletniej oraz deszczowy, a średnia suma opadów znacznie przekraczała normę wieloletnią. Taka aura zniwelowała niedobory wilgoci w glebie. Na początku października nastąpiła poprawa pogody i można było wznowić prace. Rolnicy kończyli zbiór ziemniaków i kukurydzy na zielonkę oraz kontynuowali zbiór buraków cukrowych, gdyż w drugiej połowie września rozpoczęła się kampania buraczana.

Październik był miesiącem dość ciepłym i słonecznym z niewielką ilością opadów, co pozwoliło na prowadzenie jesiennych prac polowych takich jak: zbiory roślin okopowych, soi, kukurydzy na ziarno i buraków cukrowych, siewy ozimin oraz orki zimowe.

Wykres 2.
Chart 2.

Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych w województwie lubelskim
Total monthly average atmospheric precipitation in lubelskie voivodship

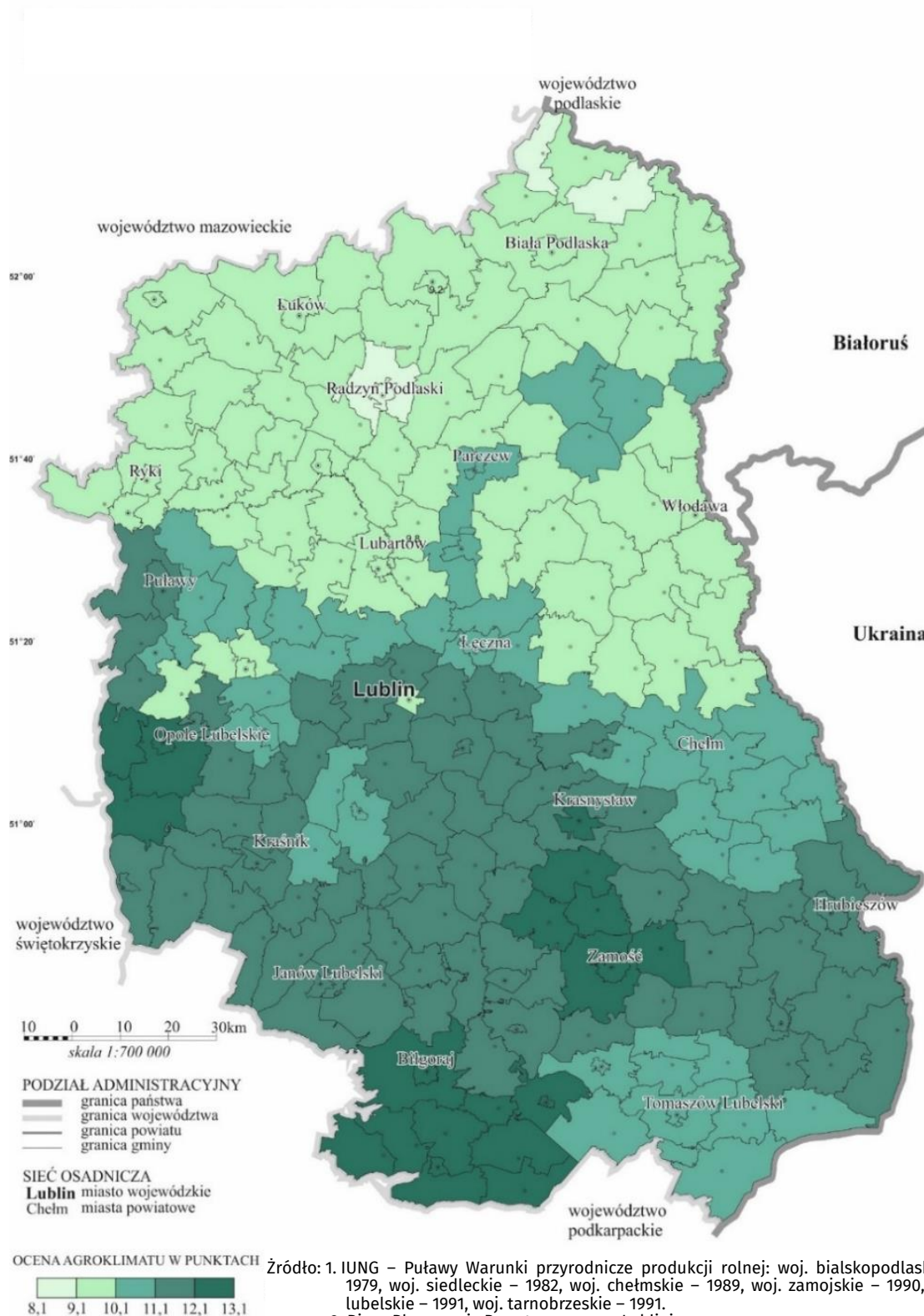


Początek listopada był wyjątkowo ciepły i słoneczny z temperaturą powietrza znacznie przewyższającą normy z wielolecia. Ochłodzenie pojawiło się dopiero w drugiej połowie miesiąca, a temperatury stopniowo spadały i nocą pojawiały się pierwsze przymrozki. Pod koniec listopada wystąpiły bardzo obfite opady śniegu. Warunki pogodowe jakie panowały w pierwszej połowie miesiąca sprzyjały prowadzeniu prac polowych, tj.: orki zimowe, zbiory buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno. Ciepła aura przyczyniła się do późnego siewu pszenicy ozimej po późno schodzących z pola burakach cukrowych i kukurydzy. Większość prac polowych została już zakończona, a stan ozimin był dobry.

Przestrzenne zróżnicowanie agroklimatu województwa lubelskiego przedstawia mapa 1. (str. 14). W celu oceny agroklimatu Polski posłużono się skalą 15-sto punktową, gdzie 15 oznacza klimat najkorzystniejszy dla rolnictwa. W województwie lubelskim rozpiętość punktowa dla gmin sięga od 8,8 do 13,0 pkt. Najlepszym agroklimatem charakteryzuje się część południowo-zachodnia województwa, zaś najgorszym północno-wschodnia.³

³ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat
 Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate



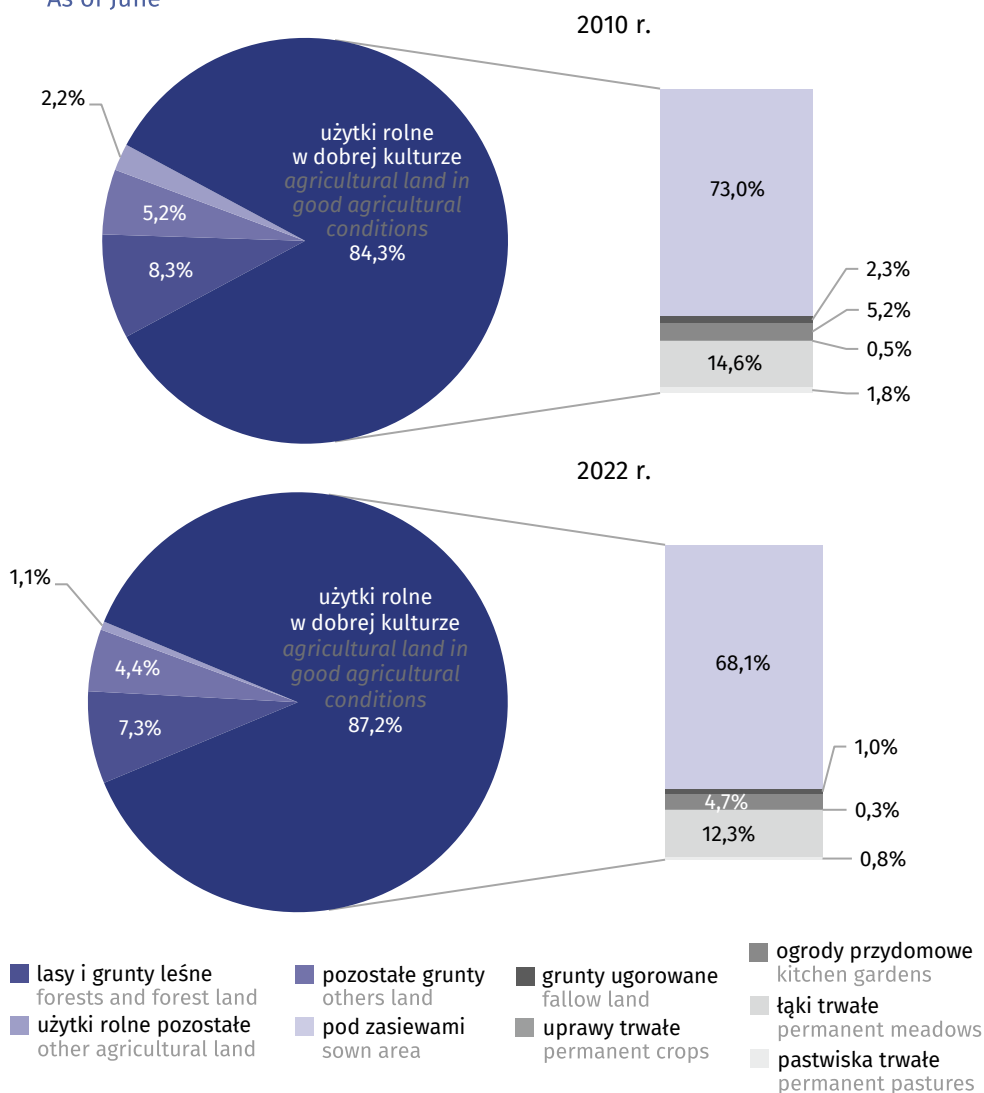
Rozdział 2 Chapter 2

Użytkowanie gruntów Land use

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego⁴ według stanu na dzień 1 stycznia 2022 r. wynosiła 2 512 249 ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,2%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 23,7%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 4,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,2%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo zajmowało 3. miejsce w Polsce, po województwie mazowieckim (11,4%) i wielkopolskim (9,5%).

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim
Stan w czerwcu

Chart 3. Structure of land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship
As of June



⁴ Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

Dane zawarte w tym rozdziale opracowano na **Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.** Badanie zostało przeprowadzone w czerwcu i lipcu 2020 r. według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. (dzień referencyjny) i obejmowało zmienne, między innymi z zakresu użytkowania gruntów i powierzchni zasiewów, a także zużycia nawozów mineralnych w roku gospodarczym 2019/2020.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r. opracowano **według siedziby użytkownika gospodarstwa**, tj. dla gospodarstwa indywidualnego – według miejsca siedziby (zamieszkania) użytkownika, zaś dla gospodarstwa osoby prawnej i jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej – według miejsca siedziby przedsiębiorstwa (gospodarstwa).

Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych oraz gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nie posiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej skali (określonej odpowiednimi programami), w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. wyniosła 1 566,9 tys. ha i była mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,1% i o 4,7% w stosunku do 2015 r. Użytki rolne stanowiły 88,3% ogólnej powierzchni gruntów rolnych w województwie, a ich udział w porównaniu z 2019 r. wzrósł o 0,2 p. proc. i o 0,5 p. proc. w stosunku do 2015 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych wynosiła 1 524,4 tys. ha i była mniejsza o 5,4% w stosunku do 2019 r. i o 4,7% w porównaniu z 2015 r.

Powierzchnia gruntów ogółem oznacza łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania – własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel, itp.), wspólnych w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. wyniosła 1 366,2 tys. ha i stanowiła 98,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem zmniejszył się o 0,6 p. proc. w stosunku do 2019 r. i o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Jednocześnie zanotowano zmniejszenie się powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. o 5,3% w stosunku do 2019 r. i o 4,6% w porównaniu z 2015 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 330,5 tys. ha i była mniejsza zarówno w porównaniu z 2019 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 5,7% i o 4,6%, a jej udział w powierzchni użytków rolnych ogółem wynosił 98,7% i obniżył się zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 0,6 p. proc. i o 0,5 p. proc.

Użytki rolne ogółem obejmują powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to użytki utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1551, z 2016 r. poz. 337), na które składają się:

- **zasiewy** – wszystkie uprawy zasiane i zasadzone w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchnia ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny;
- **łąki trwałe** – grunty pokryte trwale trawami (tj. co najmniej 5 lat), zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych łąk i połonin. Łąki powinny być

utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych;

— **pastwiska trwałe** – grunty pokryte trwale trawami (tj. co najmniej 5 lat), które z zasady nie są koszone lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hal i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji, itp.);

— **uprawy trwałe, w tym sady** – łączna powierzchnia sadów, szkótek drzew i krzewów owocowych, szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych dla celów handlowych, wikliny, innych gruntowych upraw trwałych, w tym tarniny, derenia i choinek bożonarodzeniowych, a także trwałych pod osłonami. **Sady** to plantacje drzew owocowych, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni upraw truskawek i poziomek;

— **ogrody przydomowe** (bez powierzchni przeznaczonej na rekreację) – powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie oraz drzewa i krzewy owocowe rosnące poza plantacjami. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację;

— **grunty ugorowane** (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny).

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej w dniu 1 czerwca 2020 r.

Największy udział w powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze stanowiły grunty pod zasiewami (2020 r. – 78,1%, 2019 r. – 77,7%, 2015 r. – 77,1%) i łąki trwałe (2020 r. – 14,0%, 2019 r. – 14,9%, 2015 r. – 14,7%). Powierzchnia gruntów **pod zasiewami** zmniejszyła się o 4,8% w stosunku do 2019 r. i o 3,3% w porównaniu z 2015 r. Natomiast **łąki trwałe** również zmniejszyła się o 10,6% w stosunku do 2019 r. i o 8,2% w porównaniu z 2015 r. Podobną tendencję zaobserwowano w odniesieniu do gospodarstw indywidualnych.

Powierzchnia **gruntów ugorowanych** w 2020 r. zmniejszyła się w stosunku do 2019 r. o 24,6%, zaś w stosunku do 2015 r. wzrosła o 56,2% i wyniosła 15,2 tys. ha. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia tych gruntów wyniosła 14,6 tys. ha i była mniejsza o 26,5% w porównaniu z 2019 r., natomiast większa o 53,6% w stosunku do 2015 r.

Lasy i grunty leśne to powierzchnia o wielkości co najmniej 0,10 ha, pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona (nie zalesiona) oraz grunty związane z gospodarką leśną, a także powierzchnia plantacji o krótkiej rotacji – niezależnie od rodzaju gruntów na jakich zostały założone. Uwzględnia się tu powierzchnię szkótek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe).

Powierzchnia **lasów i gruntów leśnych** w 2020 r. wyniosła 113,7 tys. ha i zmniejszyła się o 3,2% w stosunku do 2019 r. i o 2,5% w porównaniu z 2015 r. Grunty te stanowiły 7,3% ogólnej powierzchni gruntów w województwie lubelskim, a ich udział zmniejszył się w porównaniu z 2019 r. o 0,1 p. proc. i o 0,2 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Lasy i grunty leśne województwa lubelskiego w 2020 r. stanowiły 6,2% powierzchni tych gruntów w kraju i pod tym względem województwo zajęło 10. miejsce w Polsce. Na pierwszym

miejsu uplasowało się województwo zachodniopomorskie (8,9%), zaś na ostatnim opolskie (2,7%).

Pozostałe grunty to grunty pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierżawionych), rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona do rekreacji (np. zlokalizowana wokół domu, pól golfowych itp.). Do pozostałych gruntów zalicza się także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego, np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 1. Land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute			2019 = 100
Powierzchnia ogólna gruntów w tys. ha Total land area in thous. hectares	1 643,8	1 650,5	1 566,9	94,9
w tym użytki rolne of which agricultural land	1 444,0	1 454,1	1 384,1	95,2
w tym w dobrej kulturze of which in good agricultural condition	1 432,1	1 443,4	1 366,2	94,7
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which private farms	1 598,8	1 612,1	1 524,4	94,6
w tym użytki rolne of which agricultural land	1 406,2	1 421,2	1 347,9	94,8
w tym w dobrej kulturze of which in good agricultural condition	1 395,4	1 411,0	1 330,5	94,3

W 2020 r. w województwie lubelskim było 161,2 tys. **gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne**, w tym 160,8 tys. **gospodarstw indywidualnych**. W stosunku do 2019 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 6,6%, a w porównaniu z 2015 r. o 10,7%. Gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha stanowiły 78,0% w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, przy czym ich udział w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,9 p. proc. i o 1,9 p. proc. w stosunku do 2015 r. W tej grupie najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (41,6 tys.), a w porównaniu z 2019 r. odnotowano ich spadek o 9,2%, a w stosunku do 2015 r. o 14,2%.

Tabela 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 2. Number of agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship

As of June

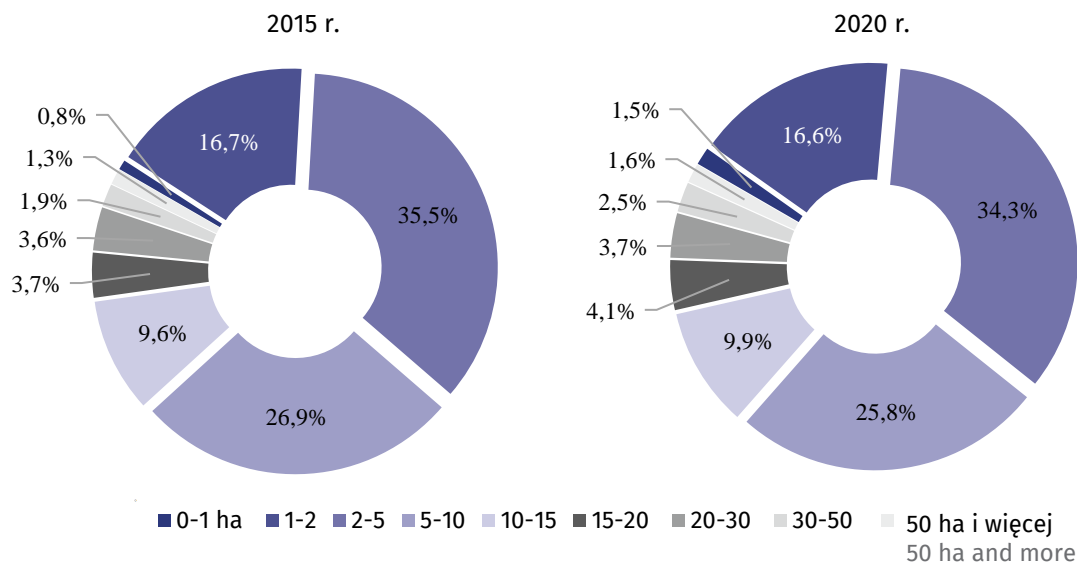
Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute			2019 = 100
Liczba gospodarstw rolnych w tys. Numbers of farms in thous.	180,5	172,6	161,2	93,4
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which private farms	180,3	172,4	160,8	93,3

Udział gospodarstw większych obszarowo (o powierzchni ponad 10 ha) wynosił 22,0% i gospodarstwa te dysponowały największym arealem użytków rolnych – 863,9 tys. ha, czyli 62,4% ogółu użytków rolnych. W porównaniu z 2019 r. liczba tych gospodarstw zmniejszyła się o 2,6%, zaś w stosunku do 2015 r o 2,4%.

Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 4. Structure of agricultural holdings with agricultural land by area groups of agricultural land in lubelskie voivodship
As of June



Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 8,59 ha, przy czym powierzchnia ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. (o 0,16 ha) i w stosunku do 2015 r. (o 0,59 ha).

Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne

Stan w czerwcu

Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	w hektarach in hectares			2018 = 100
Ogółem Total				
Grupy obszarowe użytków rolnych ogółem Total agricultural land area group	8,00	8,43	8,59	101,9
poniżej 1 ha below 1 ha	0,72	0,72	0,87	120,8
1 – 2	1,53	1,45	1,45	100,0
2 – 5	3,30	3,24	3,26	100,6
5 – 10	7,01	6,96	7,02	100,9
10 – 15	12,02	12,02	12,05	100,2
15 – 20	17,04	17,02	17,10	100,5
20 – 50	28,71	28,76	29,48	102,5
powyżej 50 ha above 50 ha	100,77	100,70	99,40	98,7

Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne (dok.)

Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land (cont.)
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2019	2020	
	w hektarach in hectares			2019 = 100
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
Grupy obszarowe użytków rolnych ogółem Total agricultural land area group	7,80	8,24	8,38	101,7
poniżej 1 ha below 1 ha	0,72	0,72	0,87	120,8
1 – 2	1,53	1,45	1,45	100,0
2 – 5	3,30	3,24	3,26	100,6
5 – 10	7,01	6,96	7,02	100,9
10 – 15	12,02	12,02	12,05	100,2
15 – 20	17,04	17,02	17,10	100,5
20 – 50	28,69	28,75	29,45	102,4
powyżej 50 ha above 1 ha	89,30	92,59	90,05	97,3

Potencjał przyrodniczy województwa lubelskiego jest znacznie korzystniejszy w porównaniu z innymi regionami w kraju. Największy wpływ na wysokość plonów roślin uprawnych uzyskiwanych przez rolników ma jakość i przydatność rolnicza gleb. Jakość gleb dla Polski oceniono w skali 100 punktowej, a gminy województwa lubelskiego charakteryzują się znaczną rozbieżnością punktową od 30 do 90 punktów, co przedstawia mapa 2 (str. 21). Najlepsze gleby znajdują się w powiecie lubelskim w okolicach Nałęczowa oraz w powiecie hrubieszowskim, najgorsze zaś w powiecie włodawskim, białskim, w okolicach Parczewa, Lubartowa, Biłgoraja i wschodniej części powiatu łukowskiego i janowskiego.

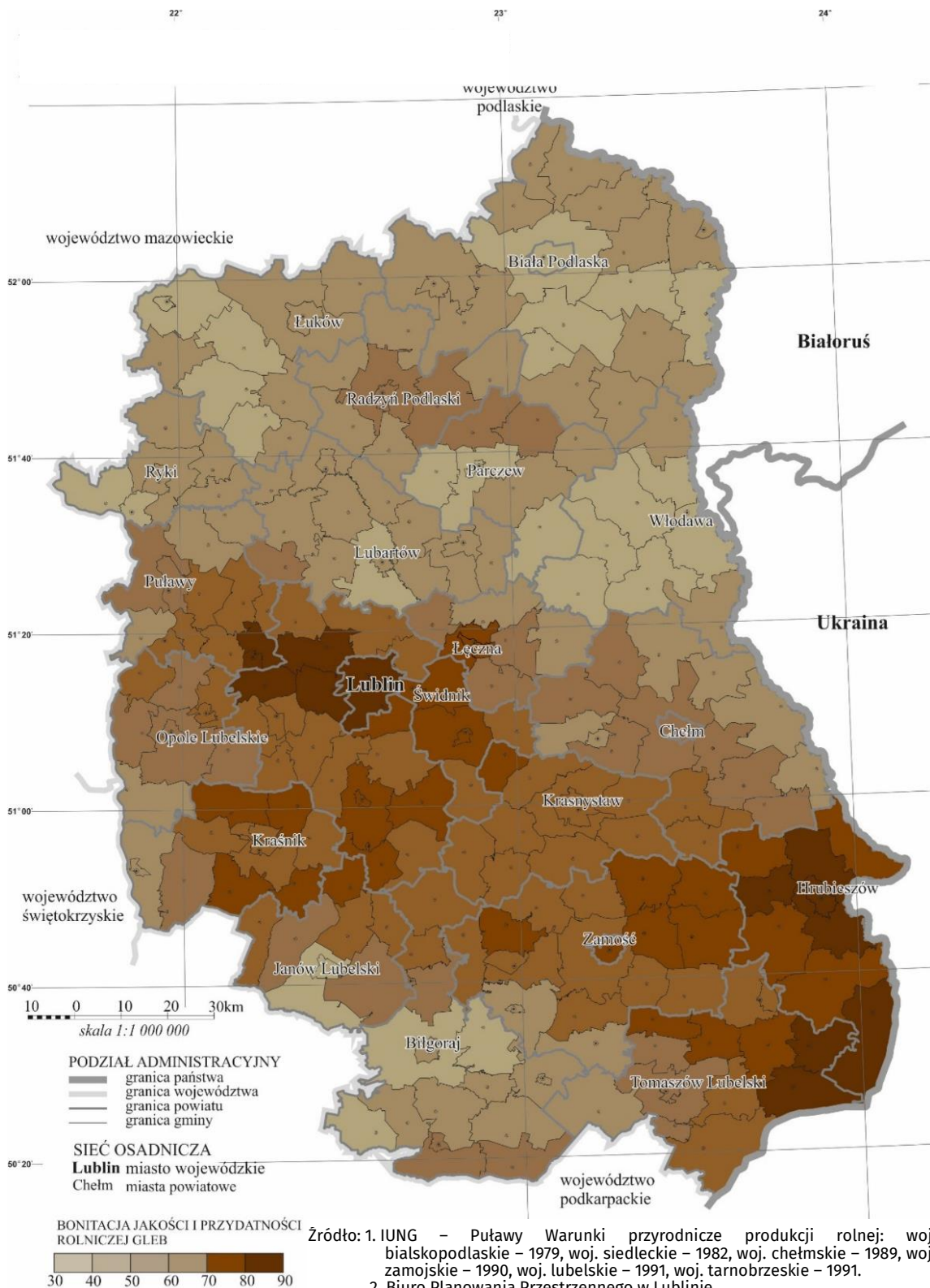
Ogólną ocenę warunków przyrodniczych produkcji rolnej można dokonać na podstawie wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, która zgodnie z metodyką opracowaną przez Zakład Gleboznawstwa, Erozji i Ochrony Gruntów IUNG w Puławach w 2004 r., obejmuje:

- jakość gleb ocenianą w skali 100 punktowej;
- warunki wodne oceniane w skali 5-cio punktowej;
- agroklimat oceniany w skali 15-sto punktowej;
- rzeźbę terenu ocenianą w skali 5-cio punktowej.

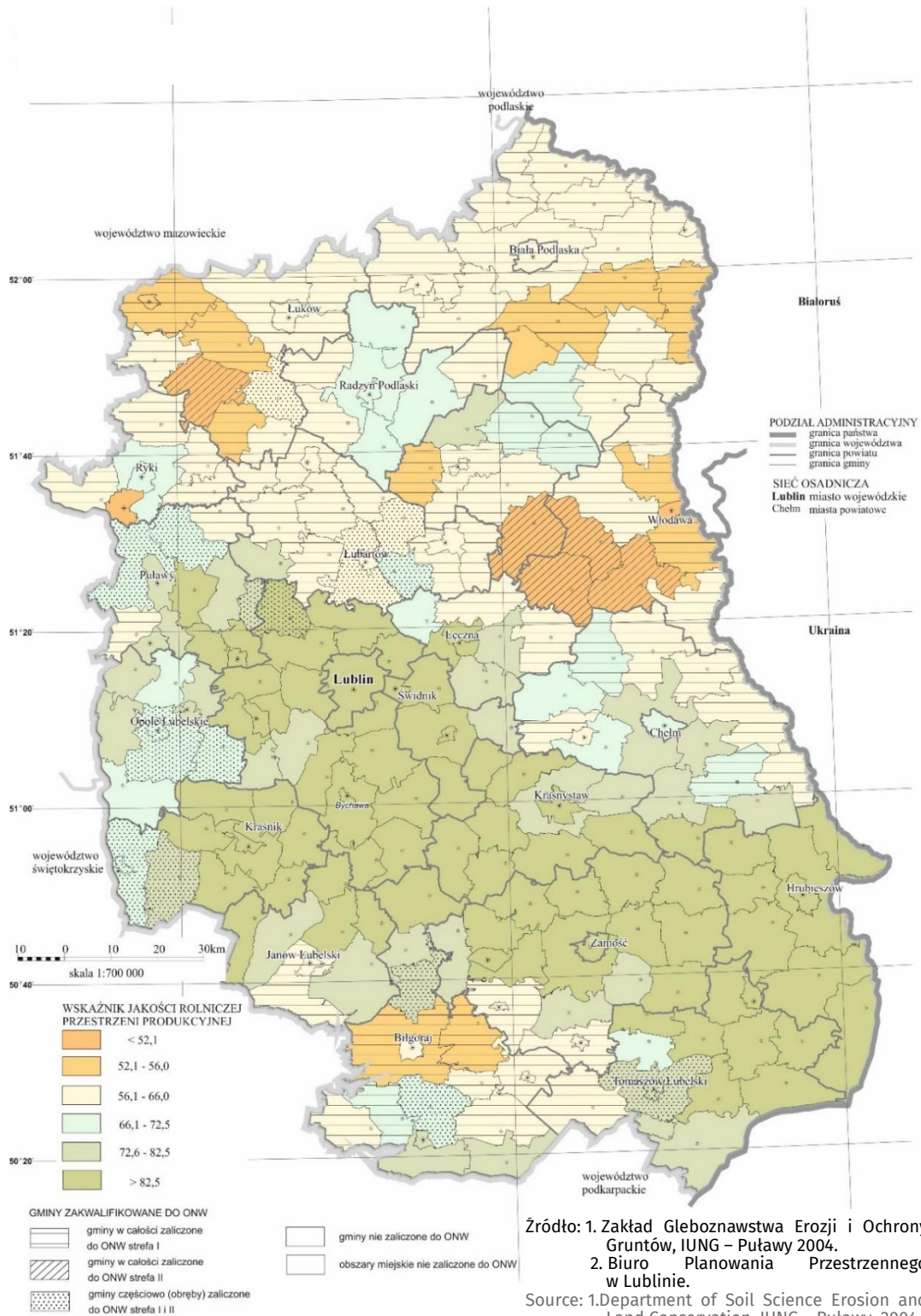
Suma uzyskanych punktów z wyżej wymienionych obszarów stanowi ogólny wskaźnik wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który dla województwa lubelskiego wyniósł 74,1 pkt. (był jednym z najwyższych w kraju, po województwach opolskim – 81,4 pkt. i dolnośląskim 74,9 pkt.), a jego zróżnicowanie w poszczególnych gminach województwa przedstawia mapa 3 (str. 22).⁵ Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 66,6 pkt.

⁵ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 2. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Jakość i przydatność rolnicza gleb
 Map 2. Natural conditions of agricultural output. Quality and agricultural usefulness of soils



Mapa 3. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej
 Map 3. Natural conditions of agricultural output. Valorisation of agricultural production area



⁶ ONW – Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarczych – sposób i kryteria wydzielenia tych obszarów przyjęty w Polsce został uzgodniony z Komisją Europejską i opiera się na kryteriach demograficznych oraz waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, za pomocą mierzalnych wskaźników charakteryzujących jakość gleb, stosunki wodne, rzeźbę terenu oraz klimat. Źródło: <http://www.lfa.iung.pulawy.pl/list.html>.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 17 października do 30 listopada 2022 r. wypłacała zaliczki na poczet dopłat bezpośrednich za 2022 r. oraz płatności obszarowych ONW z PROW 2014-2020. Natomiast płatności końcowe za 2022 r. wypłacane były sukcesywnie od 1 grudnia 2022 r. do końca czerwca 2023 r.⁷

Płatności bezpośrednie stały się ważnym instrumentem Wspólnej Polityki Rolnej⁸, który jest odpowiedzialny za:

- wsparcie i stabilizację dochodów rolniczych,
- utrzymanie użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej, zgodnej z wymogami środowiska,
- rekompensowanie kosztów związanych z wypełnianiem wymogów wspólnotowych związanych z realizacją pozaprodukcyjnych dóbr publicznych,
- zapewnienie równych warunków konkurencji w ramach jednolitego rynku rolno-spożywczego,
- pomoc w realizacji nowych celów, związanych z ochroną zasobów naturalnych, zmianami klimatycznymi, gospodarką wodną, różnorodnością biologiczną oraz energią odnawialną.⁹

Wiosną 2022 roku (według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.) w województwie lubelskim wnioski o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w ramach kampanii 2022 złożyło 162,4 tys. rolników, co stanowiło 13,0 % wniosków złożonych w kraju.

Kwota zrealizowanych płatności w ramach jednolitych płatności obszarowych w ramach kampanii 2022 r. w województwie lubelskim według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 475,0 mln zł, co stanowiło 9,7% całości kwot zrealizowanych w Polsce. Przy czym Agencja miała czas do 30 czerwca 2023 r. na wypłatę w/w płatności za 2022 r.

⁷ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (<https://www.gov.pl/web/arimr/zaliczki-na-poczet-doplat-bezposrednich-i-platnosci-obszarowych-z-prow-za-2022-r--ponad-545-mln-zl-przekazane-rolnikom>) data dostępu 27 czerwca 2023 r.

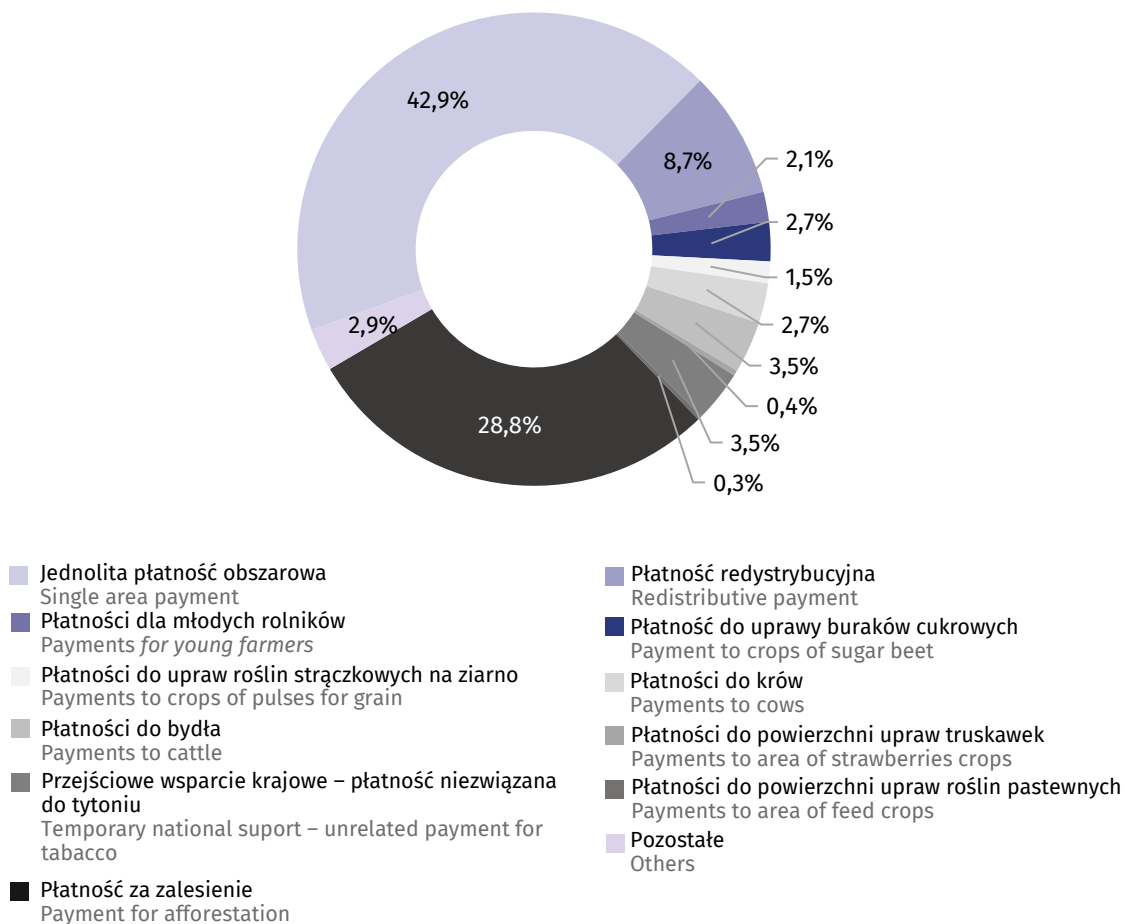
⁸ Początki Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) przypadają na 1962 r., kiedy zaczęła oficjalnie funkcjonować. Jednakże jej cele zostały zapisane znacznie wcześniej w Traktacie Rzymskim w 1957 r., który włączył WPR do wspólnego rynku Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG). Obecnie WPR służy budowaniu zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. (Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/wspolna-polityka-rolna/czym-jest-wspolna-polityka-rolna.html>) data dostępu 30 maja 2016 r.

⁹ Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (<http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Platnosci-bezposrednie>) data dostępu 30 maja 2016 r.

Wykres 5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2022 r. w województwie lubelskim.

Stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

Chart 5. The amount of the payments made in the framework of direct payments under the 2022 campaign in lubelskie voivodship
As of 31 December 2022



Źródło: Sprawozdanie z działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Pobrane z: <https://www.gov.pl/web/arimr/sprawozdania-z-dzialalnosci-agencji-restrukturyzacji-i-modernizacji-rolnictwa>, s. 197 – 332. Data pobrania 27 lipca 2022 r.

Source: The report on activity of The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture. Downloaded from: <https://www.gov.pl/web/arimr/sprawozdania-z-dzialalnosci-agencji-restrukturyzacji-i-modernizacji-rolnictwa>, p. 197 – 332. Downloading data 27 July 2022.

Rozdział 3 Chapter 3

Środki produkcji w rolnictwie Means of production in agriculture

Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są nie tylko od warunków agrometeorologicznych, ale również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

Dane o **zużyciu nawozów mineralnych, wapniowych oraz nawozów naturalnych** opracowano na podstawie sprawozdawczości i reprezentacyjnych badań, tj. cyklicznych badań struktury gospodarstw rolnych (R-SGR) przeprowadzanych w odstępach trzyletnich i czerwcowych badań rolniczych (R-CzBR) przeprowadzanych między badaniami R-SGR.

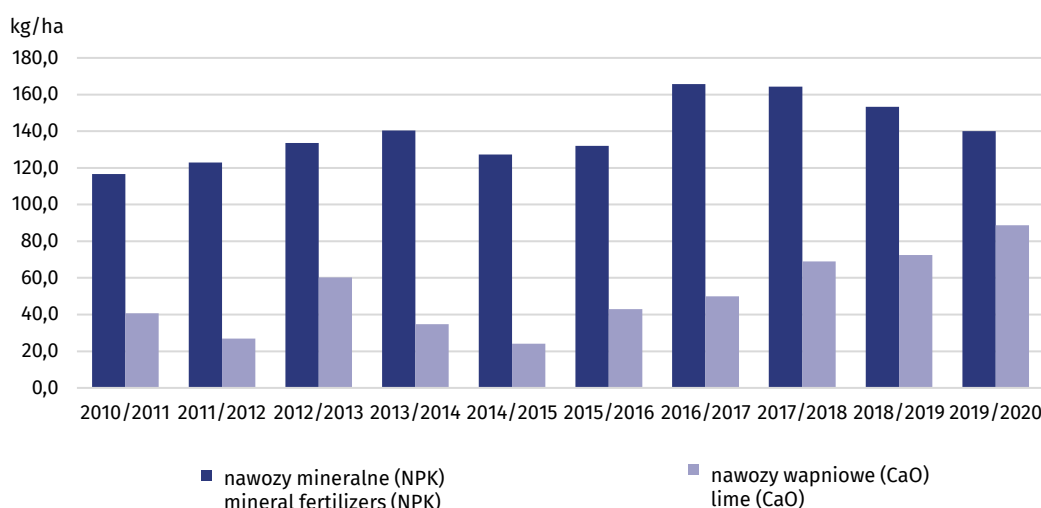
Wyniki badań prezentowane są według siedziby użytkownika gospodarstwa.

W roku gospodarczym 2019/2020 zużycie **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 138,2 kg i w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyło się o 9,3% (w kraju wzrosło o 0,6%), zaś w porównaniu z 2014/2015 r. zwiększyło się o 8,6% (w Polsce o 5,9%). Natomiast zużycie **nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 87,7 kg/ha (w kraju 89,6 kg/ha) i wzrosło zarówno w stosunku do poprzedniego okresu, jak i do roku gospodarczego 2014/2015 r. odpowiednio o 22,1% i ponad 3,5-krotnie (w kraju odpowiednio o 60,3% i ponad 2,0-krotnie).

Nawozy są to produkty przeznaczone do dostarczania roślinom składników pokarmowych lub zwiększania żyzności gleb albo zwiększania żyzności stawów rybnych, którymi są nawozy mineralne, nawozy naturalne organiczne i nawozy organiczno-mineralne.¹⁰

Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w województwie lubelskim

Chart 6. Consumption of mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in good agricultural condition in lubelskie voivodship



¹⁰ Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2007 Nr 147 poz. 1033) – tekst jednolity z dnia 7 czerwca 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 1259), art. 2. & 1.

Nawozy mineralne to nawozy nieorganiczne, produkowane w drodze przemian chemicznych, fizycznych lub przerobu surowców mineralnych, w tym wapno nawozowe, do którego zalicza się wapno nawozowe zawierające magnez, a także niektóre nawozy pochodzenia organicznego.¹¹

Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy użytków rolnych poniżej 1 ha prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

W badanym okresie rolnicy w województwie lubelskim zużyli 191,3 tys. t. **nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik** (w kraju 1 003,6 tys. t.), czyli o 13,6% mniej niż w poprzednim roku gospodarczym (w Polsce o 2,4% więcej). W tym w gospodarstwach indywidualnych 182,3 tys. t. (w kraju 1 728,4 tys. t.), czyli o 14,1% mniej niż w poprzednim roku gospodarczym (w Polsce o 0,2% więcej), zaś o 4,0% więcej niż w roku gospodarczym 2014/2015 (w kraju o 11,2%).

Wśród **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** największy udział miały nawozy azotowe (N) – 66,9 kg/ha (w kraju 69,1 kg/ha), przy czym ich zużycie zmniejszyło się w stosunku do roku gospodarczego 2018/2019 r. o 4,2%, natomiast w porównaniu z rokiem 2014/2015 r. pozostało bez zmian (w Polsce wzrosło w obydwu okresach odpowiednio o 2,1% i o 0,1%). Na drugim miejscu były nawozy potasowe (K₂O) – 43,0 kg/ha (w kraju 37,4 kg/ha), a ich spadek w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego wyniósł 14,3% (w Polsce 3,4%). W porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 zużycie tych nawozów wzrosło o 18,8% (w kraju o 12,3%).

Poziom **zużycia nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze** w badanym roku gospodarczym zmniejszył się w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego o 8,7% (w kraju wzrósł o 0,9%), zaś w porównaniu z rokiem 2014/2015 wzrósł o 9,1% (w Polsce o 6,2%) i wyniósł 140,1 kg/ha (w kraju 132,2 kg/ha).

W województwie lubelskim **zużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik** w roku gospodarczym 2019/2020 wyniosło 121,3 tys. t. (w Polsce 1 339,1 tys. t.) i w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego wzrosło o 16,2% (w kraju o 63,1%). Natomiast w porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 wzrost zużycia nawozów wapniowych był ponad 3,0-krotny (w Polsce ponad 2,0-krotny).

W badanym okresie **zużycie nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze** wyniosło 88,8 kg/ha (w kraju 90,8 kg/ha) i w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego zwiększyło się o 22,7% (w Polsce o 61,0%), a w porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 wzrost był ponad 3,5-krotny (w kraju ponad 2,0-krotny).

Województwo lubelskie pod względem zużycia nawozów mineralnych w kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zajęło 6. miejsce w kraju, natomiast pod względem zużycia nawozów wapniowych w kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zajęło 8. miejsce w kraju. Najwięcej nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zużyto w województwie opolskim (190,6 kg/ha) i kujawsko-pomorskim (173,9 kg/ha), natomiast najmniej w województwie małopolskim (86,6 kg/ha) i podkarpackim (87,0 kg/ha). Nawozów wapniowych najwięcej zużyto w województwie opolskim (146,8 kg/ha) i dolnośląskim (138,7 kg/ha), zaś najmniej w świętokrzyskim (51,4 kg/ha) i małopolskim (53,0 kg/ha).

Nawozy naturalne są to nawozy pochodzące od zwierząt gospodarskich, w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, odchody, z wyjątkiem odchodów pszczoł, bez dodatków innych substancji, przeznaczone do wykorzystania rolniczego. Należą do nich między innymi obornik, gnojówka i gnojowica oraz guano.¹²

¹¹ Tamże, art. 2 & 1, pkt. 3.

¹² Tamże, art. 2 & 1, pkt. 4.

Obornik – odchody stałe i ciekłe zwierząt zmieszane ze ściółką (np. słomą), stanowiące nawóz organiczny.

Gnojówka – odciek powstający w budynku inwentarskim przy ściółkowym systemie utrzymania zwierząt, stosowany jako nawóz organiczny.

Gnojowica – mieszanina odchodów zwierzęcych, resztek pasz oraz wód technologicznych z budynków inwentarskich wraz z przeciekami z instalacji wodociągowych.¹³

W województwie lubelskim w roku gospodarczym 2019/2020 zużyto 2 555,7 tys. t. **obornika**, w tym 2 506,3 tys. t. w gospodarstwach indywidualnych. Pod tym względem nasze województwo zajęło 6. miejsce w kraju z udziałem 6,6%. Najwięcej obornika zużyto w województwie wielkopolskim (19,5%), zaś najmniej w województwie lubuskim (1,3%).

Zużycie **pomiotu ptasiego** w roku gospodarczym 2019/2020 wyniosło 51,9 tys. t, w tym w gospodarstwach indywidualnych 51,9 tys. t. Pod tym względem nasze województwo uplasowało się na 6. pozycji w kraju z udziałem 5,9% w zużyciu krajowym. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (21,7%), zaś na ostatnim świętokrzyskie (2,7%).

W badanym okresie w województwie lubelskim zużyto 383,7 tys. m³ **gnojówki**, w tym w gospodarstwach indywidualnych 382,0 tys. m³. Pod tym względem nasze województwo znalazło się na 8. miejscu w kraju z udziałem 4,1%. Najwięcej gnojówki zużyto w województwie mazowieckim (19,2%), zaś najmniej w lubuskim (0,8%).

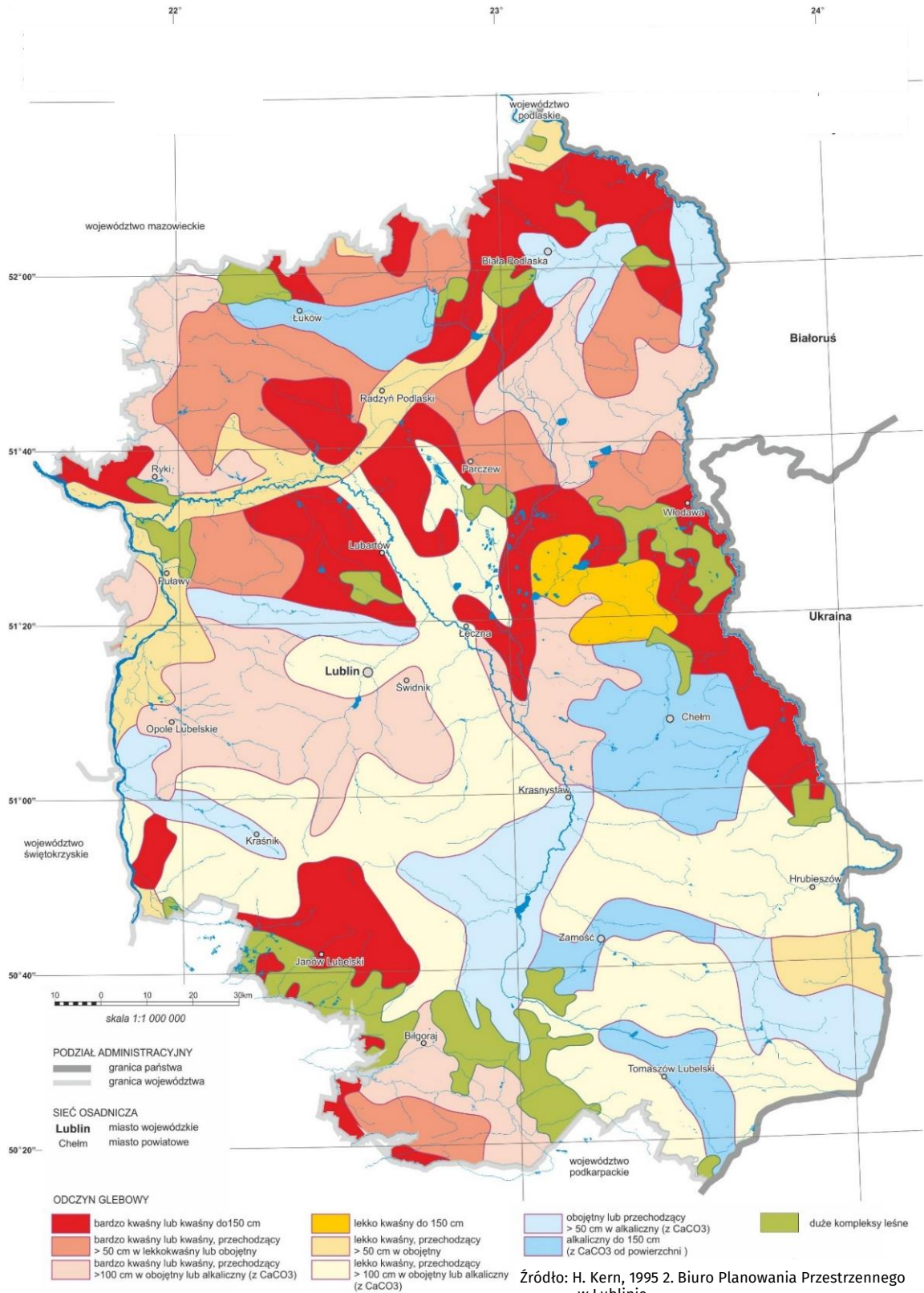
Zużycie **gnojowicy** wyniosło 524,6 tys. m³, w tym w gospodarstwach indywidualnych 512,4 tys. m³. Pod tym względem województwo lubelskie uplasowało się 8. miejsce w kraju z udziałem 3,5%. Najwięcej gnojowicy zużyto w województwie podlaskim (22,9%), zaś najmniej w podkarpackim (0,7%).

W 2020 r. w województwie lubelskim 115,2 tys. gospodarstw rolnych posiadało **ciągniki rolnicze**, w tym najwięcej w gospodarstwach o powierzchni od 2 do 5 ha użytków rolnych (31,9%). W kraju natomiast ciągniki posiadało 881,2 tys. gospodarstw rolnych, w tym najwięcej o powierzchni od 2 do 5 ha użytków rolnych (28,9%). Natomiast liczba ciągników rolniczych w województwie lubelskim wynosiła 174,0 tys. szt. (w Polsce 1 447,7 tys. szt.) i tym samym uplasowało się ono na 2. miejscu w kraju z udziałem 12,0%. Najwięcej ciągników rolniczych znajdowało się w województwie mazowieckim (15,9%), zaś najmniej w lubuskim (1,3%).

Z danych Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej wynika, że w województwie lubelskim przeważają gleby o odczynie kwaśnym z pH 4,6-5,5 i stanowią one 26% gleb z przebadanej próby oraz gleby lekko kwaśne z pH 5,6-6,5, które stanowią 25%.

¹³ W. Romaniuk, J. W. Wardała, Techniczne uwarunkowania przechowywania i uzdatniania nawozów naturalnych. Nawozy i nawożenie Nr 4 (29) z 2006 r., Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy, str. 62.

Mapa 4. Właściwości gleb. Odczyn
 Map 4. Properties of soil. pH



Rozdział 4 Chapter 4

Produkcja rolnicza Agricultural output

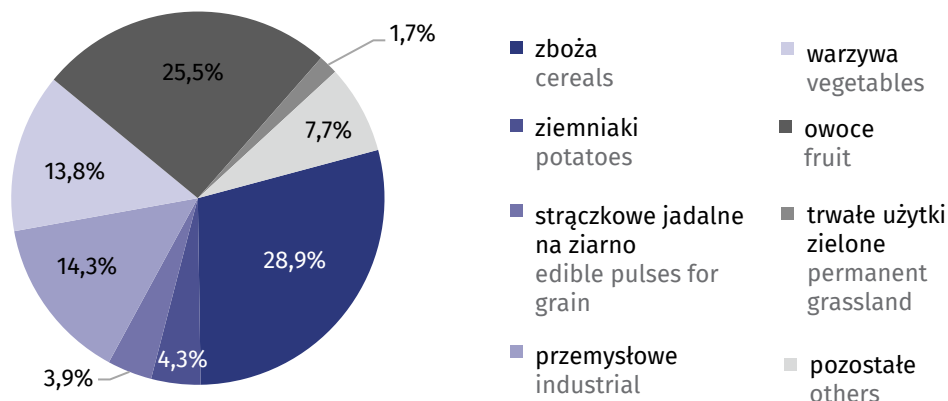
Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2021 r., w porównaniu z 2020 r., zmniejszyła się o 3,3%, co było wynikiem spadku zarówno wartości produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 4,1% i o 3,1%. W 2021 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 8,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym, zaś wzrosła o 33,3% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 5,8% i wzrost o 21,0%).

Globalna produkcja rolnicza obejmuje **produkcję roślinną** (surowe – nieprzetworzone produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku)) i **produkcję zwierzęcą** (produkcję żywca rzeźnego oraz surowych – nieprzetworzonych – produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób).

Wskaźniki cen globalnej i towarowej produkcji rolniczej przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen sprzedawanych produktów rolnych, tj. średnich cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki te oblicza się jako iloraz wskaźnika wartości i wskaźnika wolumenu, uzyskanych ze zbiorczych rachunków produkcji rolniczej, przy czym wskaźnik wartości obliczany jest jako stosunek poziomu produkcji wyrażonej w cenach bieżących w badanym okresie do poziomu tej produkcji w roku poprzednim, a wskaźnik wolumenu – w cenach stałych.

Wykres 7.
Chart 7.

Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2021 r.
Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2021



Największy udział w **globalnej produkcji roślinnej** stanowiły zboża (28,9%) oraz owoce (25,5%). W stosunku do 2020 r. udział zbóż wzrósł o 1,3 p. proc., a owoców obniżył się o 1,6 p. proc. W **globalnej produkcji zwierzęcej** największy udział miał żywiec rzeźny 50,1%, w tym wieprzowy 45,0% i drobiowy 30,3% oraz mleko krowie 42,6%. W porównaniu z 2020 r. udział żywca rzeźnego obniżył się o 2,4 p. proc., w tym żywca wieprzowego o 7,5 p. proc., a drobiowego o 22,2 p. proc. Podobnie udział mleka krowiego w globalnej produkcji zwierzęcej obniżył się o 9,9 p. proc.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,5% i tym samym nasze województwo zajęło pod tym względem 3. miejsce w kraju po województwie mazowieckim (udział w globalnej produkcji krajowej 18,5%)

i wielkopolskim (16,3%). Na ostatnim miejscu znalazło się województwo lubuskie z udziałem 2,1%.

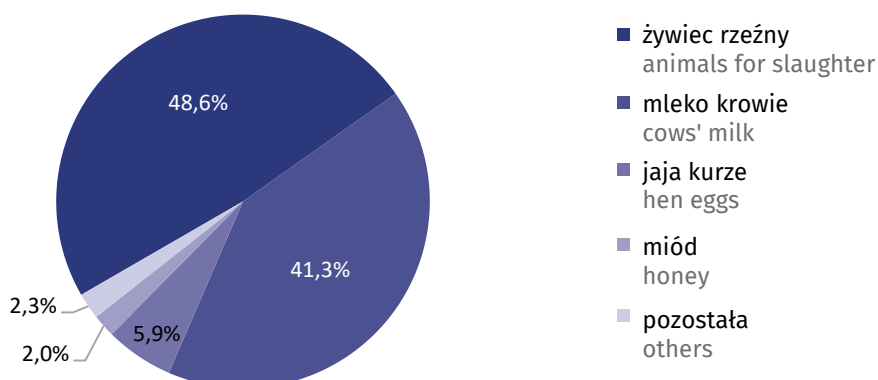
Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

W 2021 r. wartość **produkcji końcowej** w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była niższa o 5,8%. Przyczynił się do tego spadek produkcji roślinnej o 6,6% i zwierzęcej o 4,0%. Produkcja roślinna stanowiła 70,3% wartości produkcji końcowej, a zwierzęca 29,7% i w porównaniu z 2020 r. udział produkcji roślinnej w produkcji końcowej zmniejszył się o 0,6 p. proc., a zwierzęcej wzrósł o 0,6%. W 2021 r. produkcja końcowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 11,0% w porównaniu z rokiem wcześniejszym (w kraju o 6,9%), natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 35,1% (w Polsce o 20,7%).

Pod względem produkcji końcowej województwo lubelskie zajęło 3. miejsce w kraju z udziałem 8,2%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 19,5% w krajowej produkcji końcowej, na drugim wielkopolskie z udziałem 16,8%, zaś na ostatnim województwo podkarpackie z udziałem 2,0%.

Wykres 8.
Chart 8.

Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2021 r.
Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2021



Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach. W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) w latach 1999-2003 uwzględniono dopłaty bezpośrednie Agencji Rynku Rolnego do interwencyjnego skupu pszenicy i żyta, od 2004 r. naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in. uprawy chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

W 2021 r. wartość **produkcji towarowej** ogółem zmniejszyła się o 5,9%, co spowodowane było niższą niż przed rokiem produkcją roślinną, której spadek wyniósł 8,4%. Produkcja zwierzęca natomiast zmniejszyła się o 0,2%, a jej udział w wartości produkcji towarowej ogółem wyniósł 31,9% i był wyższy w porównaniu z 2020 r. o 1,9 p. proc. Natomiast udział produkcji roślinnej wyniósł 68,1% i w porównaniu z rokiem poprzednim obniżył się o 1,9 p. proc. W 2021 r. produkcja towarowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 11,7% w porównaniu z rokiem wcześniejszym (w kraju o 6,3%), natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 30,1% (w Polsce o 17,7%).

Pod względem produkcji towarowej województwo lubelskie zajęło 4. miejsce w kraju z udziałem 8,0%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 19,0% w krajowej produkcji towarowej, na drugim wielkopolskie z udziałem 17,8%, zaś na ostatnim województwo podkarpackie z udziałem 1,8%.

Rozdział 5 Chapter 5

Produkcja roślinna Crop output

W 2022 r. w województwie lubelskim uzyskano niższe plony produkcji roślinnej niż rok wcześniej, co spowodowane było między innymi niekorzystnym wpływem warunków atmosferycznych w okresie wegetacji. Zmniejszono powierzchnię upraw zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Zbiory rzepaku i rzepiku zwiększyły się w porównaniu z 2021 r. odwrotnie niż zbiory ziemniaków, przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni zasiewów zarówno rzepaku i rzepiku, jak i ziemniaków.

Wielkość produkcji roślinnej obliczono na podstawie:

- a) wyników czerwcowych badań reprezentacyjnych (w 2010 r. i 2020 r. Powszechnego Spisu Rolnego) w zakresie powierzchni zasiewów;
- b) wyników reprezentacyjnych badań plonów i zbiorów oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS;
- c) sprawozdań statystycznych (badanie pełne) z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i pozostałych.

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w 2020 r. miały przede wszystkim:

- warunki agrometeorologiczne panujące w marcu, które pozwoliły na wczesne rozpoczęcie prac polowych;
- pogoda w lecie, która pozwoliła na sprawne przeprowadzenie zniw;
- ciepła aura w październiku sprzyjała wykonywaniu prac polowych.

Niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w roku miały przede wszystkim:

- ciepły przelom roku 2021/22, który sprzyjał rozwojowi chorób grzybowych;
- ochłodzenie i opady śniegu na przełomie marca i kwietnia, które opóźniły wiosenne prace polowe i rozwój roślin;
- brak opadów atmosferycznych potęgujący suszę rolniczą.

Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiopłodu zebranego z jednostki powierzchni (ha).

Uprawy pastewne obejmują:

- a) strączkowe pastewne;
- b) motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami;
- c) okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa i inne);
- d) kukurydzę na pasze.

Pozostałe uprawy to: warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.

Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemioplodów rolnych¹⁴ w województwie lubelskim w 2022 r. przedstawiał się następująco:

- zbiory zbóż ogółem oszacowano na poziomie 3 481,1 tys. t, czyli na niższym o 1,1% od notowanego w poprzednim roku, zaś o 15,0% wyższym od notowanych w 2015 r.; w tym zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 2 908,7 tys. t, czyli niższym o 6,3% od notowanego w 2022 r., natomiast wyższym o 2,2% od uzyskanych w 2015 r.;
- zbiory kukurydzy na ziarno oceniono na poziomie 535,6 tys. t, czyli wyższym o 56,7% od zbiorów z roku poprzedniego i o ponad 3-krotnie wyższym niż w 2015 r.;
- zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 424,9 tys. t, czyli wyższym o 4,8% od zbiorów uzyskanych w 2022 r. i 163,2% od uzyskanych w 2015 r.;
- zbiory ziemniaków oceniono na poziomie 321,1 tys. t, czyli niższym o 20,1% od zbiorów z roku poprzedniego i o 34,5% niż w 2015 r.;
- zbiory buraków cukrowych oszacowano na poziomie 1 663,5 tys. t, czyli niższym o 3,6% od uzyskanych w 2022 r. i o 0,7% od notowanych w 2015 r.

W strukturze zasiewów w województwie lubelskim w 2022 r. przeważały zboża, które stanowiły 67,1% ogólnych zasiewów. Udział zbóż w strukturze zasiewów zmniejszył się o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2021 r. i o 7,1 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Tabela 4. Struktura powierzchni zasiewów w województwie lubelskim
Table 4. Structure of sown area in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2021	2022
	w odsetkach in percent		
Ogółem Total			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0
zboż ^a cereals ^a	74,2	67,2	67,1
strączkowe na ziarno pulses for needs	2,5	3,4	3,0
ziemniaki ^b potatoes ^b	2,1	1,1	0,9
przemysłowe industrial	9,3	16,7	16,3
pastewne fodder	8,7	9,1	10,3
pozostałe uprawy other crops	3,3	2,5	2,4

a Zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Bez powierzchni ziemniaków w ogrodach przydomowych.

a Basic cereals, cereals mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. b Without area of potatoes in home gardens.

¹⁴ Do obliczenia wynikowych wielkości produkcji roślinnej wykorzystano: w zakresie powierzchni: wyniki reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów i powierzchni zasiewów przeprowadzonego w gospodarstwach indywidualnych o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha w czerwcu i lipcu 2017 r. oraz wszystkich gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej; w zakresie plonów: ekspertyzy rzeczoznawców terenowych GUS d/s produkcji roślinnej z listopada 2017, wyniki źródłowych badań reprezentacyjnych plonów i zbiorów niektórych upraw rolnych, wyniki sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej.

5.1. Zboża

5.1. Cereals

Stan przezimowania zbóż w lutym 2022 r. rzeczoznawcy rolni ocenili na nieznacznie lepszym poziomie, niż w analogicznym okresie roku wcześniejszego, co oznacza, że rośliny były w dobrej kondycji. Pogoda panująca w marcu pozwoliła rolnikom na wysianie pierwszej dawki nawozów pod zboża ozime. Prowadząc lustrację w marcu nie zaobserwowano większych uszkodzeń po zimie, jednakże duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę. Lokalnie na zbożach ozimych zaobserwowano oznaki chorobowe mączniaka prawdziwego, rdzy brunatnej oraz septoriozy liści. W kwietniu stan zbóż ozimych został oceniony na dobry. Znajdowały się one w fazie pierwszego kolanka i nie zaobserwowano na roślinach nasilenia się chorób grzybowych, jednakże widoczne były jaja skrzypionki zbożowej i konieczna była ochrona plantacji. Natomiast w przypadku zbóż jarych wysianych wcześniej, wschody były bardzo nierównomierne ze względu na trudne warunki pogodowe na początku miesiąca.

W maju stan zbóż ozimych był dobry, zaś jarych zadowalający. Zboża ozime znajdowały się w fazie kłoszenia, a pod koniec miesiąca rolnicy wykonali zabiegi grzybobójcze, ponadto konieczna była również ochrona plantacji mająca na celu zwalczenie skrzypionki zbożowej. Zboża jare znajdowały się dopiero w fazie grubienia pochwy liściowej, co było spowodowane opóźnionymi siewami i niekorzystnymi warunkami agrometeorologicznymi. Nie zaobserwowano na nich nasilenia chorób grzybowych i szkodników, a opady deszczu, które wystąpiły pod koniec maja, znacznie poprawiły kondycję plantacji. W czerwcu zboża ozime znajdowały się w fazie kształtowania ziarniaków, a ich stan rzeczoznawcy rolni ocenili na dobry. Natomiast zboża jare znajdowały się w średniej kondycji i podobnie jak na zbożach ozimych zaobserwowano występowanie lokalnie mszyc i skrzypionki zbożowej, a w związku z tym konieczna była ich ochrona.

Żniwa rozpoczęto pod koniec drugiej dekady lipca, a zebrane plony były trochę niższe niż rok wcześniej. Ziarno posiadało wysokie parametry jakościowe przy niskiej wilgotności.

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- a) zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto;
- b) mieszanki zbożowe na ziarno;
- c) kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe.

W strukturze zasiewów zbóż w województwie lubelskim największy udział stanowiła pszenica 46,0% (w kraju 35,0%), a jej udział w stosunku do 2021 r. wzrósł o 1,7 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. o 8,1 p. proc (w Polsce udział pszenicy w zasiewach zbóż ogółem wzrósł o 2,9 p. proc. w stosunku do 2021 r. i o 3,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Na kolejnym miejscu w województwie lubelskim było pszenżyto z udziałem 16,7% i jęczmień z udziałem 7,8% (w kraju odpowiednio 17,1% i 8,9%). Jednakże w przypadku pszenżyta odnotowano spadek udziału w stosunku do 2021 r. o 0,2 p. proc. (w Polsce wzrost o 0,1 p. proc.), w przypadku jęczmienia spadek o 0,8 p. proc. (w kraju spadek o 4,9 p. proc.). Natomiast w porównaniu z 2015 r. również odnotowano spadek udziału pszenżyta o 2,3 p. proc. (w Polsce spadek o 3,1 p. proc.) i jęczmienia o 4,9 p. proc. (w kraju o 2,3 p. proc.).

Według wynikowego szacunku **powierzchnia upraw zbóż ogółem** w 2022 r. wyniosła 717,5 tys. ha i była mniejsza o 0,3% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 12,4% w stosunku do 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 3,4% i o 4,2%). Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 48,5 dt/ha, czyli o 0,8% niższym od uzyskanych rok wcześniej i o 31,1% wyższym niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 6,5% wyższym i o 32,7% wyższym). Zbiory zbóż ogółem w 2022 r. zmniejszyły się o 1,1% w stosunku do 2021 r., zaś w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 15,0% (w Polsce wzrosły w obydwu przypadkach odpowiednio o 2,9% i o 27,%) i wyniosły 3 481,1 tys. t.

Tabela 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w województwie lubelskim
 Stan w czerwcu
 Table 5. Sown area, yields and production of cereals in lubelskie voivodship
 As of June

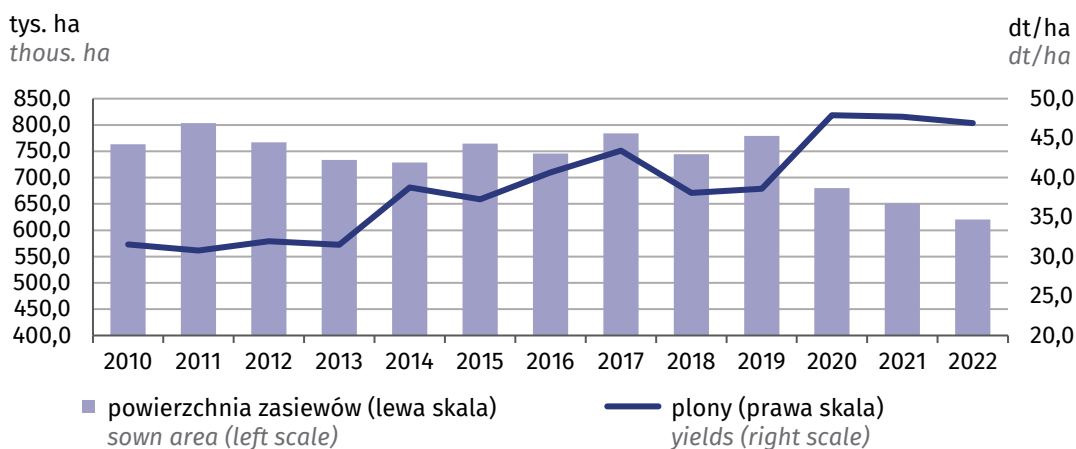
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2021 = 100
Ogółem Total					
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	818,7	736,9	719,5	717,5	99,7
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	37,0	48,5	48,9	48,5	99,2
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	3 027,2	3 570,9	3 521,6	3 481,1	98,9
w tym w zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed					
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	764,4	680,2	650,6	620,7	95,4
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	37,2	47,8	47,7	46,9	98,3
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	2 846,9	3 255,3	3 104,5	2 908,7	93,7

Łączna powierzchnia zasiewów **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określona na podstawie wynikowego szacunku w 2022 r. wyniosła 620,7 tys. ha i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 4,6%, a w stosunku do 2015 r. o 18,8% (w kraju odpowiednio o 7,4% i o 13,1%). Plony uzyskane ze zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 46,9 dt/ha, czyli niższym o 1,7% w stosunku do roku wcześniejszego i wyższym o 25,9% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce w obydwu przypadkach na wyższym odpowiednio o 7,7% i o 25,1%). W omawianym roku zebrano mniej o 6,3% zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi niż w 2021 r. (w kraju o 0,3%) i o 2,2% więcej niż w 2015 r. (w Polsce o 8,8%). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2022 wyniosły 2 908,7 tys. t.

Pod względem wielkości zbiorów zbóż ogółem województwo lubelskie zajęło 2. miejsce w kraju z udziałem 9,8%, po województwie wielkopolskim z udziałem 14,2%, na ostatnim miejscu było województwo lubuskie z udziałem 2,3%.

Wykres 9. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim

Chart 9. Sown area and yields of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship



Powierzchnia upraw **pszenicy** ogółem w województwie lubelskim w 2022 r. wyniosła 329,8 tys. ha. W stosunku do roku wcześniejszego powierzchnia upraw pszenicy ogółem wzrosła o 3,6%, a w porównaniu z 2015 r. o 6,4%. W Polsce powierzchnia zasiewów pszenicy ogółem w omawianym roku wzrosła o 5,4% w stosunku do 2022 r., a w porównaniu z 2015 r. o 5,1%.

Plony pszenicy ogółem z 1 hektara w województwie lubelskim w 2022 r. wyniosły 54,0 dt (plony pszenicy ozimej – 55,3 dt) i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się o 4,6% (w kraju wzrosły o 5,3%), w tym ozimej o 4,7% (w Polsce wzrosły o 5,0%). W stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost plonów pszenicy ogółem zarówno w województwie jak i w kraju, odpowiednio o 22,4% i o 16,8%.

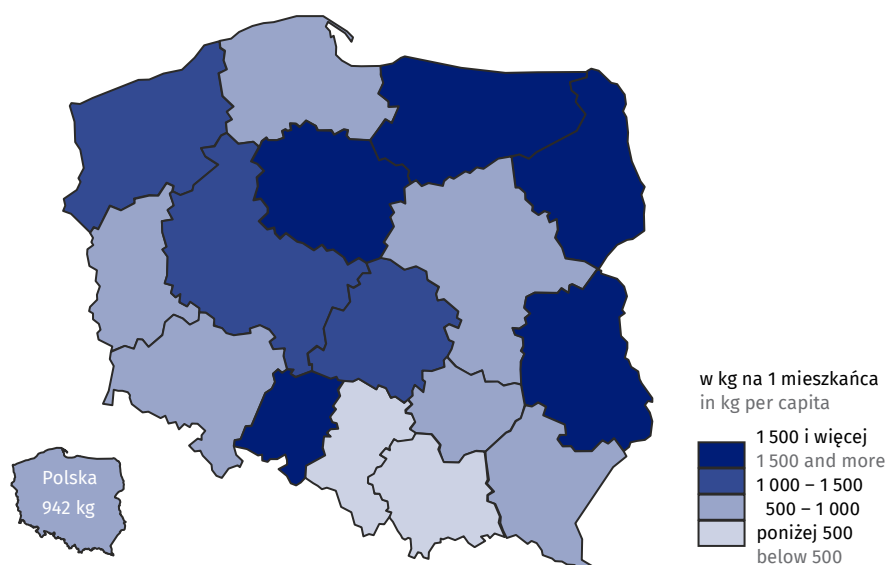
Odmienna sytuacja miała miejsce w przypadku **żyta**, gdzie w województwie lubelskim powierzchnia zasiewów w 2022 r. wyniosła 27,1 tys. ha i obniżyła się o 9,3% w stosunku do 2021 r. (w Polsce o 13,0%), natomiast w porównaniu z 2015 r. również zmniejszyła się o 47,9% (w kraju o 8,7%). Zebrane plony żyta były o 0,9% wyższe niż rok wcześniej i o 8,5% wyższe niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 8,8% i o 29,5%) i wyniosły 32,0 dt/ha. Zbiory żyta w omawianym okresie wyniosły 86,8 tys. t i były niższe zarówno w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 8,3% i o 43,4%. W Polsce natomiast zbiory były niższe w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 5,5%, zaś wyższe w stosunku do 2015 r. o 18,3%.

Pod koniec kwietnia rolnicy rozpoczęli siew **kukurydzy**. W maju 2022 r. stan kukurydzy na ziarno rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie, pomimo niekorzystnych warunków atmosferycznych panujących podczas siewów i przy niedoborze wilgoci w glebie. Wschody były wyrównane, a rośliny siane najwcześniej przekroczyły fazę 4-5 liści. Przetom czerwca i lipca był bardzo upalny, a opady deszczu praktycznie nie występowały, co przyczyniło się do wystąpienia suszy rolniczej, przez co najbardziej ucierpiały między innymi plantacje kukurydzy. Opady deszczu w lipcu poprawiły kondycję plantacji, których stan w sierpniu został oceniony na dobry.

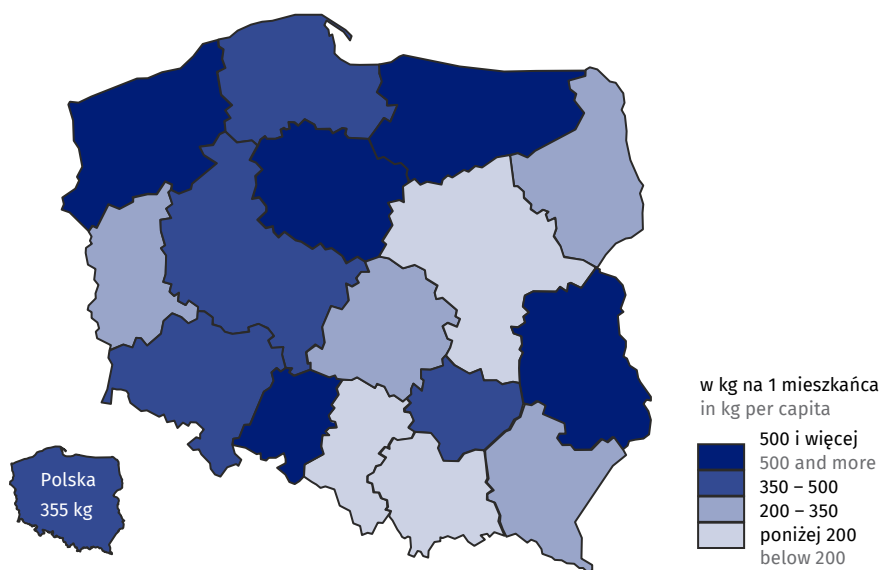
W 2022 r. **kukurydzą na ziarno** zasiano na powierzchni 76,5 tys. ha, czyli o 56,7% większej niż w roku poprzednim i o 97,1% niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 19,8% i o 78,4%). Plony kukurydzy oceniono na poziomie 70,0 dt/ha, czyli o 10,3% niższym od uzyskanych w 2021 r., zaś o 64,7% wyższym niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 4,8% niższym i o 51,0% wyższym). Zbiory wyniosły 535,6 tys. t i były o 40,7% wyższe od uzyskanych przed rokiem i ponad 3-krotnie wyższe niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 14,0% i prawie 3-krotnie). Województwo lubelskie zajęło 7. miejsce w kraju pod względem wielkości zbiorów kukurydzy na ziarno, z udziałem 6,3% w zbiorach krajowych. Najwięcej kukurydzy na ziarno zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 16,7%) i kujawsko-pomorskim (14,1%), zaś najmniej w pomorskim (1,2%) i świętokrzyskim (1,5%).

Mapa 5. Zbiory zbóż ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.

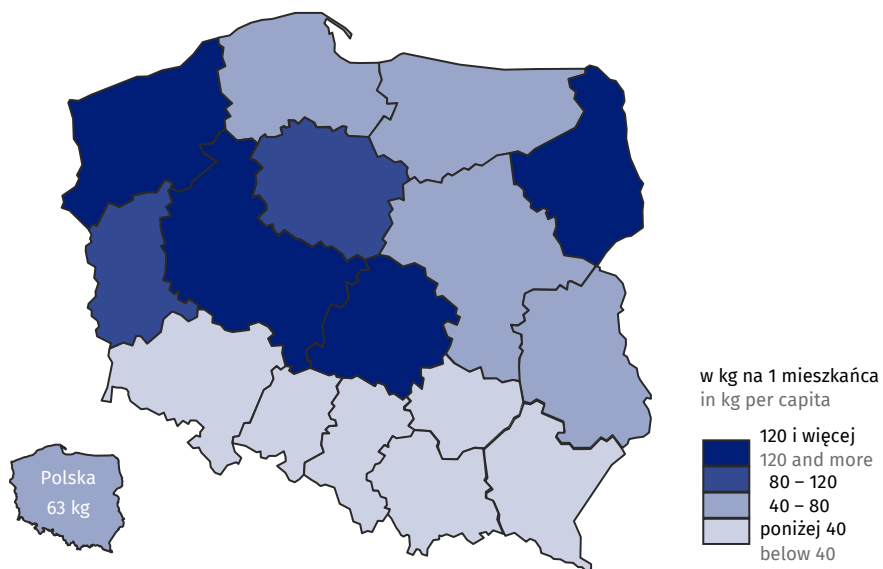
Map 5. Total production of cereal in kg per capita by voivodships in 2022



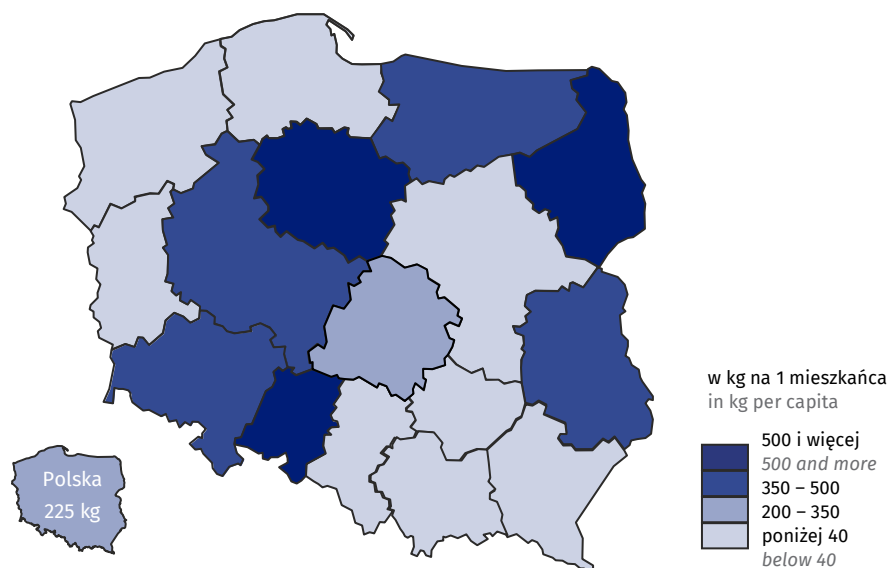
Mapa 6. Zbiory pszenicy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.
 Map 6. Production of wheat in kg per capita by voivodships in 2022



Mapa 7. Zbiory żyta w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.
 Map 7. Production of rye in kg per capita by voivodships in 2022



Mapa 8. Zbiory kukurydzy na ziarno w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.
Map 8. Production of maize for grain in kg per capita by voivodships in 2022



Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepak, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

5.2. Rzepak i rzepik

5.2. Rape and turnip rape

Stan przezimowania rzepaku i rzepiku w lutym 2022 r. oceniono na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku poprzedniego. Pogoda panująca w marcu pozwoliła rolnikom na wysianie pierwszej dawki nawozów, a stan plantacji ozimych był dość dobry. Pod koniec miesiąca zaobserwowano przekroczenie progu ekonomicznej szkodliwości chowacza, jednakże wykonanie zabiegów ochronnych było utrudnione ze względu na niekorzystne warunki agrometeorologiczne. Podobnie jak w roku wcześniejszym duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę.

Tabela 6. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim
Table 6. Sown area, yields and production of rape and turnip rape in lubelskie voivodship

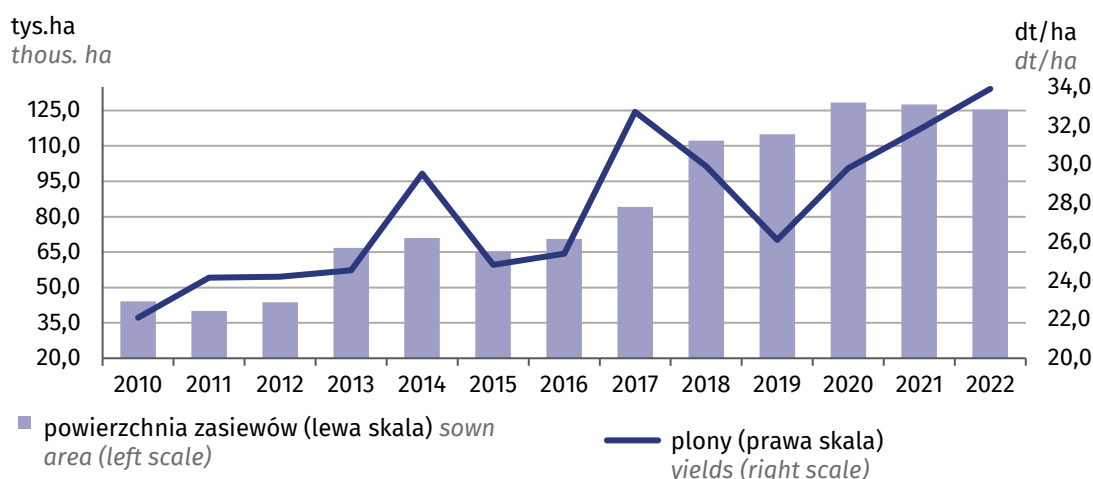
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2021 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	65,0	128,4	127,5	125,3	98,3
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	24,8	29,8	31,8	33,9	106,6
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	161,5	383,3	405,4	424,9	104,8

Według stanu na dzień 30 kwietnia na niektórych plantacjach rzepaku zaobserwowano pierwsze szkodniki: chowacza łodygowego i słodyszka, w związku z tym konieczna była ochrona plantacji. Rzepak zimowy znajdował się w fazie tuż przed kwitnieniem, a jego wegetacja była lekko opóźniona. W maju stan plantacji rzepaku ozimego został oceniony na dobry i znajdował

się w fazie kończenia kwitnienia, a plantacje były dobrze rozkrzewione. Niestety zaobserwowano nasilenie występowania szkodnika stodyszka i szkodników tłuszczynowych oraz chorób grzybowych. Natomiast rzepak jary znajdował się w fazie rozwijania pędów kwiatowych na początku fazy kwitnienia, a stan upraw oceniono na średnim poziomie ze względu na niekorzystne warunki pogodowe podczas siewów. W czerwcu rzepak ozimy znajdował się w fazie wzrostu i dojrzewania tłuszczyny, zaś jary w fazie kwitnienia. Stan roślin, w przypadku rzepaku ozimego, został oceniony na dobry, a w przypadku jarego na średni. Sporadycznie występowały szkodniki tłuszczynowe, tj. chowacz podobnik, czy pryszczarek kapustnik.

Żniwa rzepaku ozimego rozpoczęły się w pod koniec lipca, jednakże zostały przerywane na ok. tydzień przez obfite opady deszczu i zakończyły się w połowie sierpnia.

Wykres 10. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim
Chart 10. Sown area and yields of rape and turnip rape in lubelskie voivodship



Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku w 2022 r. wyniosła 125,3 tys. ha i była o 1,7% mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w stosunku do 2015 r. o 92,7% większa (w kraju większa w obydwu okresach odpowiednio o 8,5% i o 13,8%). Uzyskane plony rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 33,9 dt/ha, a więc wyższym o 6,6% od uzyskanych w roku poprzednim i o 36,7% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 5,3% i o 18,6%).

W województwie lubelskim w 2022 r. zbiory rzepaku i rzepiku ukształtowały się na poziomie 424,9 tys. t. i były o 4,8% wyższe od notowanych w 2021 r. i o 163,2% wyższe niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 14,3% i o 35,0%).

Województwo lubelskie z udziałem 11,7% w zbiorach krajowych znalazło się na 1. miejscu w kraju, na 2. miejscu było województwo dolnośląskie (11,1%). Natomiast najmniej rzepaku i rzepiku zebrano w województwie małopolskim (1,1%) i śląskim (2,1%).

5.3. Ziemiaki¹⁵

5.3. Potatoes¹⁵

Kwiecień 2022 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, na początku miesiąca śniegu, a później deszczu. Taka pogoda opóźniła sadzenie ziemniaków i pod koniec maja znajdowały się one dopiero w fazie wschodów, ale już w takim stanie zaobserwowano gdzieś występowanie stonki ziemniaczanej, a plantacje były mocno zachwaszczone. W czerwcu stan upraw został oceniony na dobry. Rośliny znajdowały się w fazie kwitnienia i zakrywania międzyrzędzi. Nadal obserwowano niewielkie nasilenie stonki ziemniaczanej. Opady deszczu w lipcu, a później upały w sierpniu spowodowały występowanie zarazy

¹⁵ Bez powierzchnią i produkcją w ogrodach przydomowych

¹⁵ Without sown area and production in kitchen gardens

ziemniaczanej, a na niechronionych plantacjach zasychanie naci. Zbiory ziemniaków rozpoczęto z początkiem września, a zakończono w październiku. Plony były niższe niż rok wcześniej ze względu na suszę, natomiast porażenie chorobami grzybowymi było większe niż rok wcześniej, co mogło powodować problemy z przechowywaniem bulw.

Tabela 7. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków (łącznie z ogrodami przydomowymi) w województwie lubelskim

Table 7. Sown area, yields and production of potatoes (with kitchen gardens) in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2021 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thous. ha	22,9	11,7	11,6	9,9	85,4
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	214	398	346,0	323,6	93,5
Zbiory w tys. t Production in thous. t	490,4	467,0	402,1	321,1	79,9

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **ziemniaków** w 2022 r. zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 14,6% i o 53,4% (w kraju odpowiednio o 16,8% i o 34,7%) i wyniosła 9,9 tys. ha. Plony ziemniaków oszacowano na poziomie 323,6 dt/ha, czyli o 6,5% niższym od uzyskanych w 2021 r, natomiast o 51,2% wyższym w stosunku do 2015 r. (w kraju wyższym w obydwu przypadkach odpowiednio o 2,4% i o 46,4%).

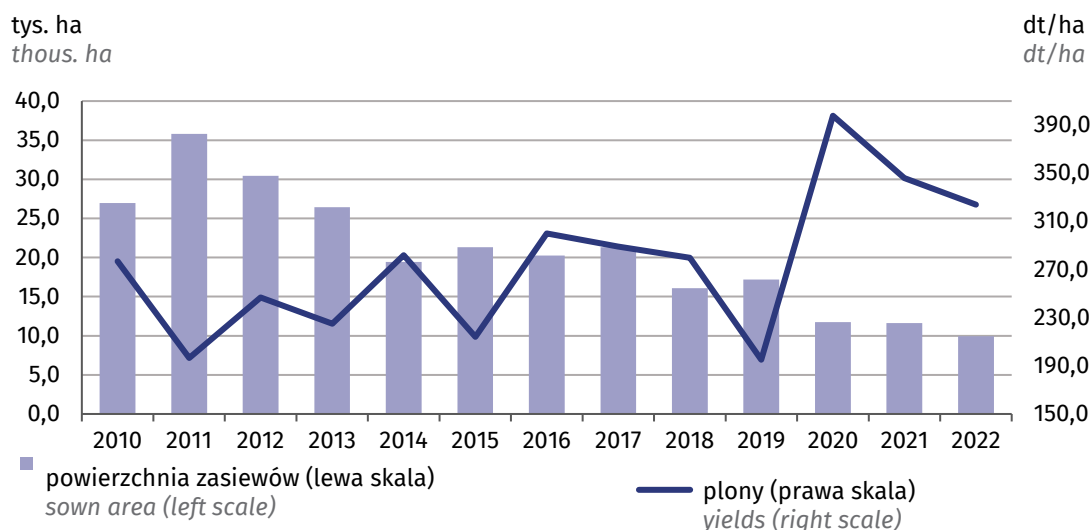
W województwie lubelskim w 2022 r. zbiory ziemniaków ukształtowały się na poziomie 321,1 tys. t. i były o 20,1% niższe od notowanych w roku wcześniejszym i o 34,5% w porównaniu z 2015 r. Podobna sytuacja była w kraju, gdzie zbiory ziemniaków w 2022 r., zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i w stosunku do 2015 r., zmniejszyły się odpowiednio o 14,8% i o 4,5%.

Wykres 11. Powierzchnia i plony ziemniaków w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

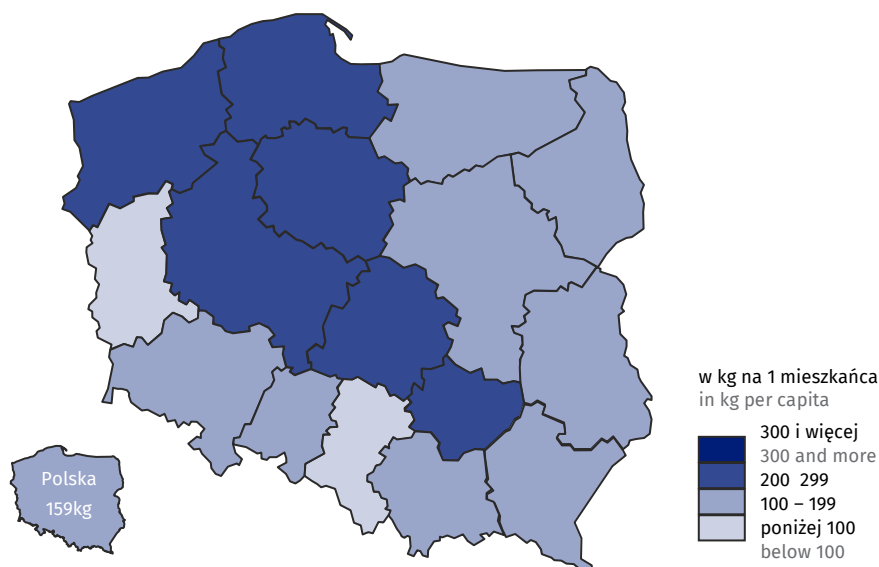
Chart 11. Sown area and yields of potatoes in lubelskie voivodship

As of June



Województwo lubelskie zajęło 9. miejsce w kraju pod względem produkcji ziemniaków z udziałem 5,3%. Najwięcej ziemniaków zebrano w województwie: wielkopolskim (udział w kraju 14,3%) oraz łódzkim (11,7%) i mazowieckim (11,0%), natomiast najmniej w województwie lubuskim (0,9%) i śląskim (2,1%).

Mapa 9. Zbiory ziemniaków w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.
 Map 9. Production of potatoes in kg per capita by voivodships in 2022



5.4. Buraki cukrowe

5.4. Sugar beets

Kwiecień 2022 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, na początku miesiąca śniegu a później deszczu, co przyczyniło się do opóźnienia siewów buraków cukrowych. Rośliny wysiane wcześniej cechowały się bardzo nierównomiernymi wschodami, co było spowodowane niekorzystnymi warunkami pogodowymi na początku miesiąca. Jednakże ostatnie dni kwietnia były bardzo ciepłe i przyczyniły się do przyspieszenia wegetacji. W czerwcu stan plantacji został oceniony na średnim poziomie. Pod koniec miesiąca znajdowały się one w fazie zakrywania międzyrzędzi, jednakże wysokie temperatury i brak opadu deszczu niekorzystnie wpływały na kondycję roślin. Zaobserwowano lokalnie występowanie mszyc.

Tabela 8. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu

Table 8. Sown area, yields and production of sugar beets in lubelskie voivodship.

As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2021 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thous. ha	32,3	35,7	31,8	25,5	80,3
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	518	540,4	542,1	651,2	120,2
Zbiory w tys. t Production in thous. t	1 674,6	1 928,0	1 725,7	1 663,5	96,4

W lipcu stan upraw był dobry, natomiast warunki pogodowe w sierpniu, tj. wysoka wilgotność i wysokie temperatury powietrza zarówno w dzień, jak i w nocy, przyczyniły się do dynamicznego rozwoju chwościka na większości plantacji.

Z początkiem września rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i tym samym ruszyła kampania buraczana w cukrowniach. Słoneczna aura w październiku sprzyjała zbiorom i gromadzeniu cukru, a więc wydaniu wyższego plonu korzeni o lepszej jakości.

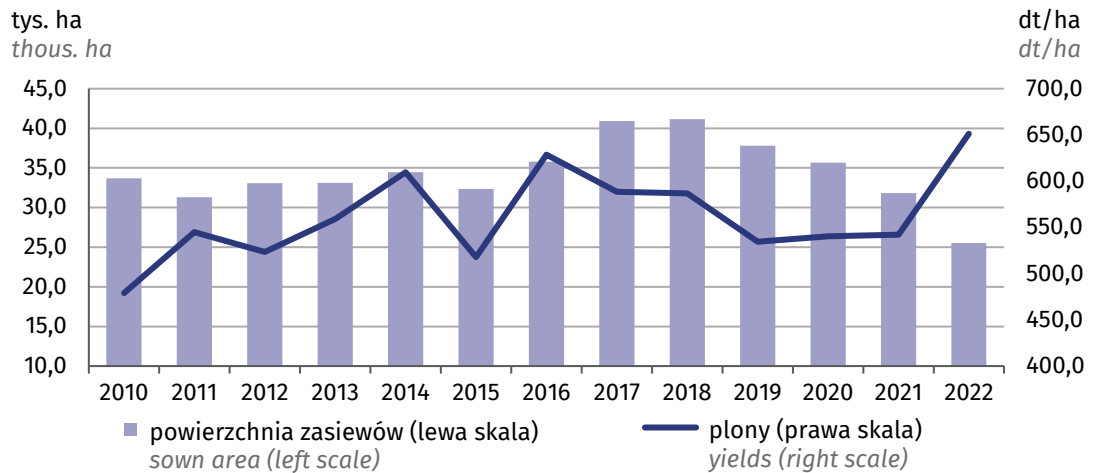
Pod koniec października większość buraków cukrowych została już zebrana i na ich podstawie szacowano, że polaryzacja cukru wynosiła ok. 17%, a plony były zadowalające.

Wykres 12. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 12. Sown area and yields of sugar beets in lubelskie voivodships

As of June



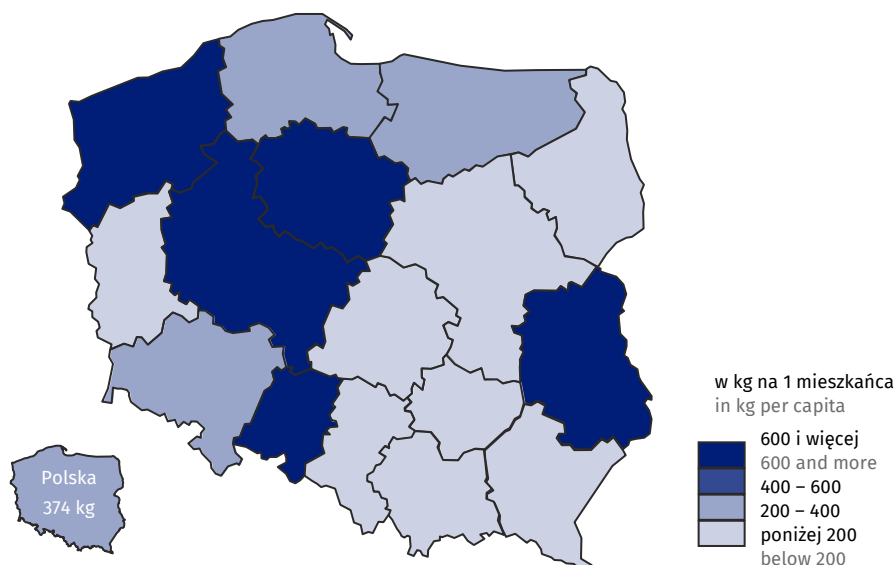
Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2022 r. zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 19,7% i o 21,0% w porównaniu z 2015 r. i wyniosła 25,5 tys. ha. W kraju w stosunku do 2021 r. odnotowano spadek o 11,5%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. wzrost o 23,1%.

Plony buraków cukrowych ukształtowały się na poziomie 651,2 dt/ha i były o 20,1% wyższe w stosunku do uzyskanych rok wcześniej i o 25,7% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 4,7% i o 22,7%). Zbiory buraków cukrowych w 2022 r. obniżyły się o 3,6% w odniesieniu do 2021 r. i o 0,7% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio obniżyły się o 7,3% i wzrosły o 51,1%) i wyniosły 1 663,5 tys. t.

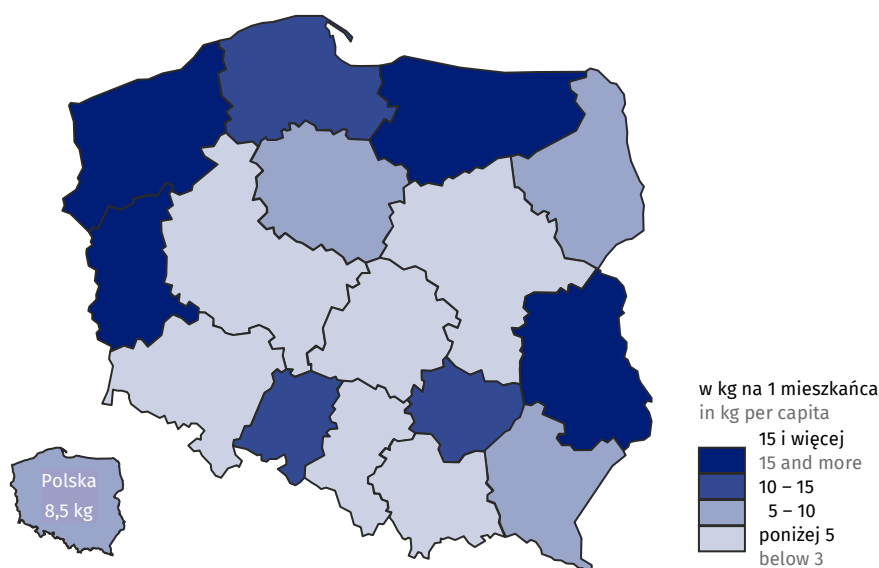
Udział województwa lubelskiego w krajowych zbiorach buraka cukrowego wyniósł 11,8% i tym samym województwo zajęło 3. miejsce w kraju. Najwięcej buraków cukrowych zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 23,5%) i kujawsko-pomorskim (21,5%), zaś najmniej w podlaskim (0,1%) i małopolskim (0,3%).

Mapa 10. Zbiory buraków cukrowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.

Map 10. Production of sugar beets in kg per capita by voivodships in 2022



Mapa 11. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.
 Map 11. Total production of edible pulses in kg per capita by voivodships in 2022



Strączkowe na ziarno to:

- a) konsumpcyjne (groch, fasola, bób i inne);
- b) pastewne (peluszką, wyka, bobik, łubin i inne).

Województwo lubelskie uplasowało się na 1. miejscu jeśli chodzi o zbiór roślin strączkowych jadalnych z udziałem 26,4% w kraju. Na drugim miejscu znalazło się województwo zachodniopomorskie (z udziałem 16,2%), zaś na ostatnim śląskie (1,3%).

5.5. Warzywa i owoce

5.5. Vegetables and fruit

Kwiecień 2022 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, na początku miesiąca śniegu a później deszczu. Taka pogoda opóźniła siew warzyw gruntowych

Powierzchnia upraw **warzyw gruntowych ogółem** w województwie lubelskim w 2022 r. zwiększyła się o 17,5% w stosunku do 2021 r. i o 18,2% w stosunku do 2015 r. i wyniosła 18,7 tys. ha. Odwrotnie w Polsce gdzie zmniejszyła się w stosunku do 2021 r. o 5,6% i o 11,7% w porównaniu z 2015 r.

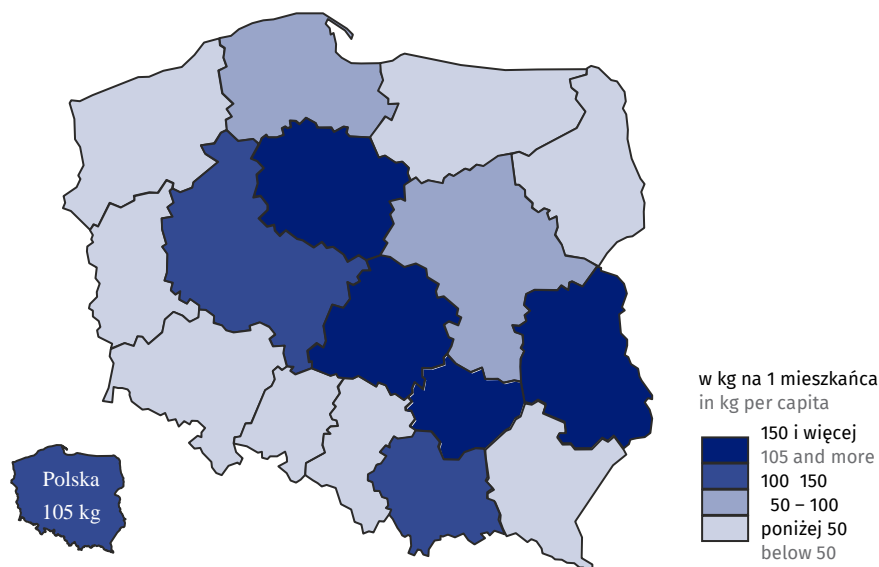
W województwie lubelskim zebrano 634,6 tys. t warzyw i zarówno w porównaniu z 2021 r. jak i z 2015 r. odnotowano wzrost produkcji warzyw gruntowych odpowiednio o 25,0% i o 74,0%. Zbiory w kraju również wzrosły odpowiednio o 2,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 5,1% w stosunku do 2015 r. Największy udział w zbiorach warzyw gruntowych w 2022 r. stanowiła marchew jadalna (16,2%) oraz buraki ćwikłowe (6,3%).

Tabela 9. Zbiory warzyw gruntowych w województwie lubelskim
Table 9. Production of ground vegetables in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tysiącach ton in thousand ton				2018 = 100
Ogółem Total	364,7	447,6	507,7	634,6	125,0
kapusta cabbage	48,5	28,3	26,1	30,0	115,0
kalafior cauliflower	22,7	21,9	26,5	27,2	102,7
cebula onion	32,3	23,2	27,3	26,0	95,2
marchew jadalna dining carrots	81,7	97,0	95,5	102,5	107,4
burak ćwikłowy beetroot	33,5	41,4	39,2	39,9	101,6
ogórek cucumber	20,7	13,6	9,5	9,9	105,1
pomidor tomato	29,3	32,9	28,6	30,1	105,1
pozostałe ^a others ^a	96,0	189,4	255,0	369,0	144,7

a Pory, pietruszka, selery, papryka, rzodkiewka, sałata i inne.
a Leeks, parsley, celeries, pepper, radish, lettuce and others.

Mapa 12. Zbiory warzyw gruntowych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.
Map 12. Production of ground vegetables in kg per capita by voivodships in 2022



Województwo lubelskie uplasowało się na 2. miejscu w kraju pod względem zbioru warzyw gruntowych z udziałem 15,9%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo kujawsko-pomorskie (z udziałem 16,3%), zaś na ostatnim podlaskie (0,68%), a na przedostatnim opolskie (0,70%).

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu 2022 r. były korzystne dla większości upraw sadowniczych, jednakże koniec miesiąca i początek następnego przyniosły załamanie pogody. Opady śniegu i niskie temperatury spowolniły tempo rozwoju poszczególnych gatunków roślin.

W marcu 2022 r. kondycję drzew owocowych rzeczoznawcy ocenili na dobrym poziomie. Maliny letnie i jesienne według stanu na koniec marca wyglądały dość dobrze, podobnie porzeczki, które przezimowały dobrze i były już w bardzo zaawansowanej fazie rozwoju. Truskawki także przezimowały dość dobrze.

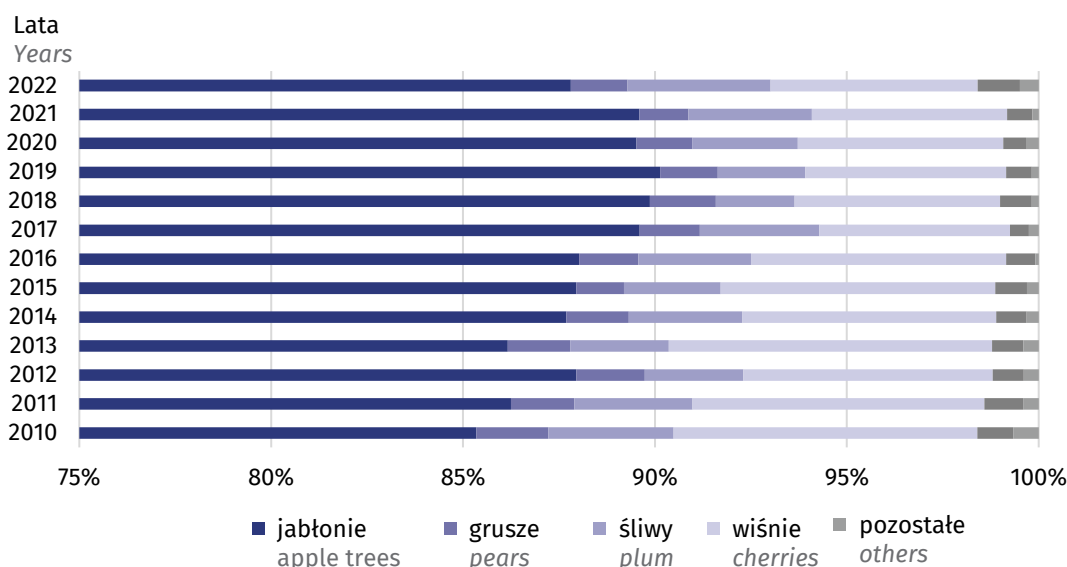
W kwietniu, jak i w maju stan upraw sadowniczych był dobry. Maj był miesiącem mocno zróżnicowanym pod względem pogody, gdyż występowały naprzemiennie wyższe i niższe temperatury. Kwitnienie drzew owocowych wydłużyło się, jednakże było obfite. Natomiast spowolniona została wegetacja krzewów owocowych, a ich rozwój był opóźniony. Następnie zostały one dotknięte suszą rolniczą spowodowaną warunkami agrometeorologicznymi panującymi na przełomie czerwca i lipca. Dopiero opady deszczu w lipcu nieznacznie poprawiły bilans wodny, jednakże sierpień był znowu gorący i suchy.

Zbiory **owoców z drzew z sadów** w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. zmniejszyły się o 5,0%, zaś w stosunku do 2015 r. wzrosły o 7,0% i wyniosły 580,4 tys.t (w kraju wzrosły w obydwu przypadkach odpowiednio o 6,0% i o 33,0%).

Tabela 10. Zbiory owoców w województwie lubelskim
Table 10. Production of fruit in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
				w tysiącach ton in thousand ton	
Ogółem z drzew Total from trees	542,7	573,7	611,0	580,4	95,0
w tym jabłonie of which apple trees	478,7	513,6	547,4	509,7	93,1
śliwy plums	13,3	15,8	19,7	21,7	110,2
wiśnie cherries	38,8	30,7	31,1	31,3	100,6
Ogółem z krzewów i plantacji jagodowych Total from shrubs and berry plantations	218,2	216,1	203,4	206,2	101,4
w tym maliny of which raspberries	62,7	90,5	79,0	78,2	99,0
porzeczki ogółem total currants	77,6	59,6	52,7	60,5	114,8

Wykres 13. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach w województwie lubelskim
Chart 13. Structure of tree fruit production from orchards in lubelskie voivodship



W strukturze zbiorów dominowały jabłka, które stanowiły 87,8% ogółu owoców zebranych z drzew owocowych (w kraju 89,5%). W stosunku do 2021 r. produkcji jabłek zmniejszyła się

o 6,9%, natomiast w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 6,0% (w kraju odpowiednio zwiększyła się o 4,9% i o 34,6%).

Województwo lubelskie w 2022 r. zajęło 4. miejscu w kraju pod względem produkcji owoców z drzew, a sadownicy z naszego województwa wyprodukowali 12,2% produkcji krajowej. Na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie (udział w produkcji krajowej 43,9%), a ostatnim województwo opolskie (0,2%).

Z **krzewów i plantacji jagodowych** w 2022 r. zebrano 206,2 tys. t owoców, co stanowiło 34,4% produkcji krajowej i tym samym województwo lubelskie uplasowało się na 1. miejscu w kraju. Na drugim miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 29,7%, zaś na ostatnim opolskie z udziałem 0,4%.

Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w 2022 r. były wyższe w stosunku do 2021 r. o 1,4% (w kraju o 6,0%), natomiast niższe o 6,1% niż w 2015 r. (w kraju wyższe o 15,7%). Największy udział w produkcji tych owoców w województwie lubelskim w 2019 r. miały maliny łącznie z jeżyną bezkolcową (37,9%), porzeczki ogółem (29,3%) oraz truskawki i poziomki gruntowe (16,0%). W kraju natomiast w strukturze zbiorów przeważały truskawki i poziomki gruntowe (30,9%), porzeczki ogółem (24,3%) i maliny (17,5%).

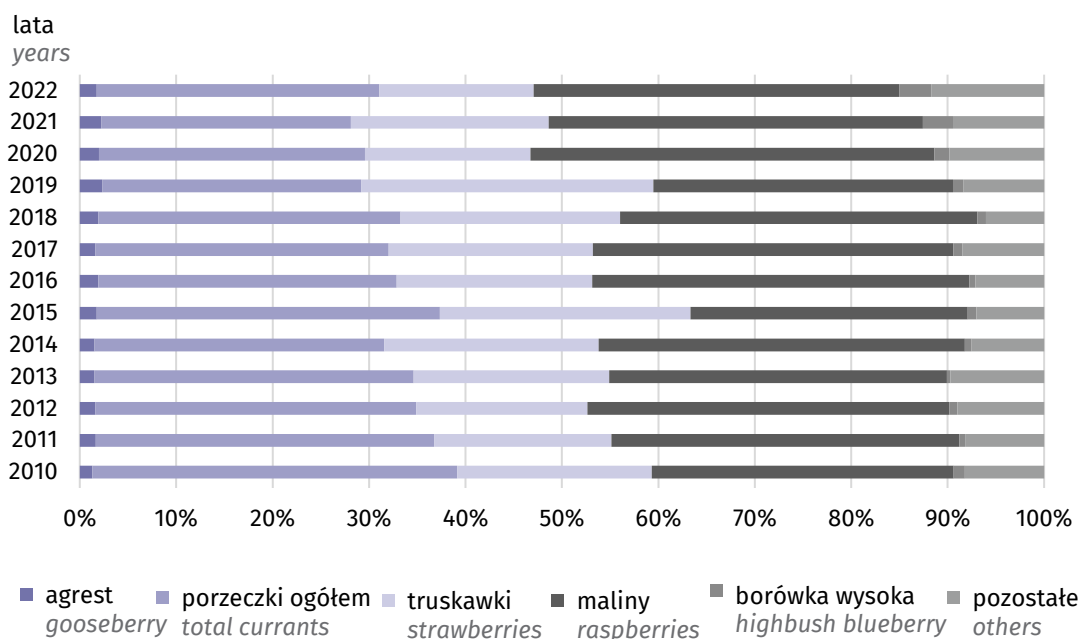
W województwie lubelskim wyprodukowano 74,5% ogólnej krajowej produkcji **malin** i tym samym województwo znalazło się na 1. miejscu w kraju, na drugim było województwo mazowieckie (9,4%), a na ostatnim opolskie (0,1%).

Podobnie pod względem produkcji **porzeczki ogółem** województwo lubelskie w 2022 r. zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 41,5%, na drugim miejscu uplasowało się województwo mazowieckie (20,2%), zaś na ostatnim opolskie (0,1%).

Jeśli chodzi o produkcję **agrestu**, również województwo lubelskie w 2022 r. zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 36,5%, na drugim miejscu znalazło się województwo łódzkie (16,7%), natomiast na ostatnim śląskie (0,4%).

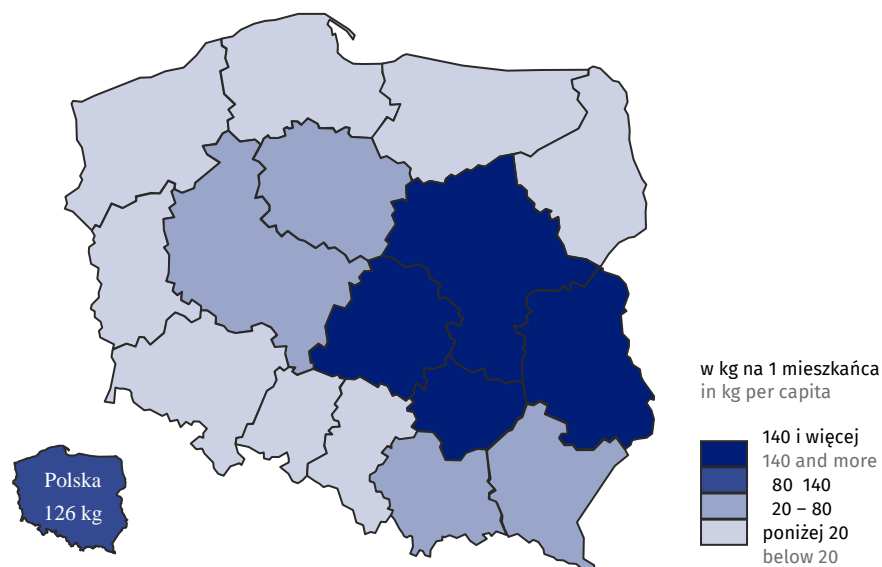
Województwo lubelskie w 2022 r. zajęło 2. miejsce w kraju pod względem produkcji **truskawek i poziomki gruntowych** z udziałem 17,8%, na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie (53,1%), zaś na ostatnim podlaskie (0,5%).

Wykres 14. **Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim**
Chart 14. Structure of fruit production from berry shrubs and plantations in lubelskie voivodship



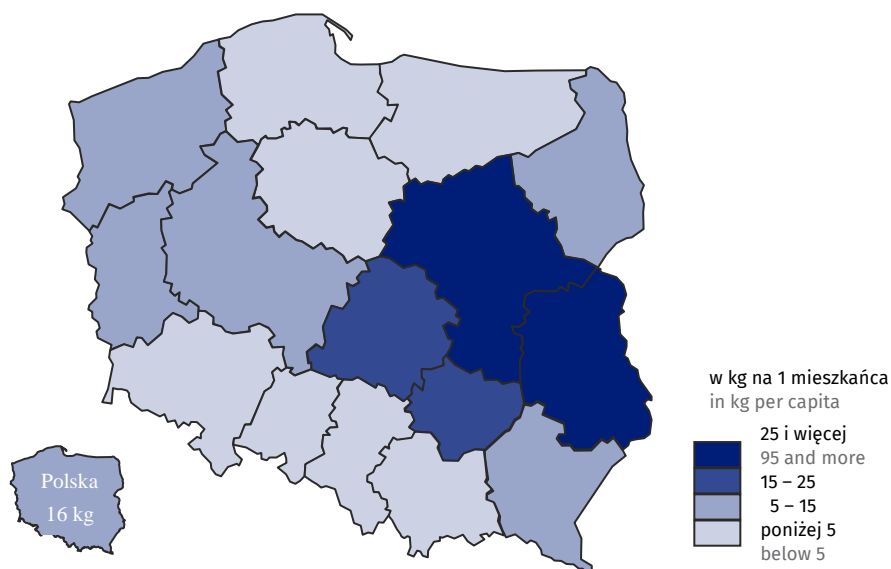
Mapa 13. Zbiory owoców z drzew w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.

Map 13. Tree fruit production in kg per capita by voivodships in 2022



Mapa 14. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2022 r.

Map 14. Fruit production from berry shrubs and plantations in kg per capita by voivodships in 2022



Rozdział 6 Chapter 6

Produkcja zwierzęca Animal output

Dane o **połowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. wyników Powszechnego Spisu Rolnego) oraz szacunków.

W województwie lubelskim od 2010 r. maleje stan połowia trzody chlewnej, który w tym okresie zmniejszył się o 59,5% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 402,1 tys. szt. w czerwcu 2022 r.). Połowie bydła zmniejszyło się o 1,6% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 361,4 tys. szt. w czerwcu 2022 r.), natomiast połowie owiec wzrosło o 37,4% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 19,2 tys. szt. w czerwcu 2022 r.).

6.1. Trzoda chlewna

6.1. Pigs

Badania **połowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego** prowadzone są 3 razy w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2022 r. połowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 402,1 tys. sztuk. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczebność stada zmniejszyła się o 7,0% (w kraju o 12,0%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. o 30,0% (w kraju o 17,4%). Udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowym połowie świń wyniósł 4,2%.

Tabela 11. Połowie trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 11. Pig stocks in lubelskie voivodship
As of June

Wyszczególnienie Specification	2021		2022	
	ogółem total	2020 = 100	ogółem total	2021 = 100
Ogółem Total	432 524	89,0	402 050	93,0
prosięta o wadze do 20 kg piglets up to 20 kg	89 344	95,1	74 501	83,4
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg pigs from 20 – 50 kg	115 867	81,0	127 286	109,9
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej pigs 50 kg and more	227 313	91,3	200 263	88,1
z przeznaczeniem na ubój for slaughter	195 937	90,9	173 872	88,7
z przeznaczeniem na chów for breeding.	31 376	93,7	26 391	84,1
w tym lochy of which sows	30 809	93,6	25 890	84,0
w tym lochy prośne of which farrow sows.	21 004	95,1	17 676	84,2

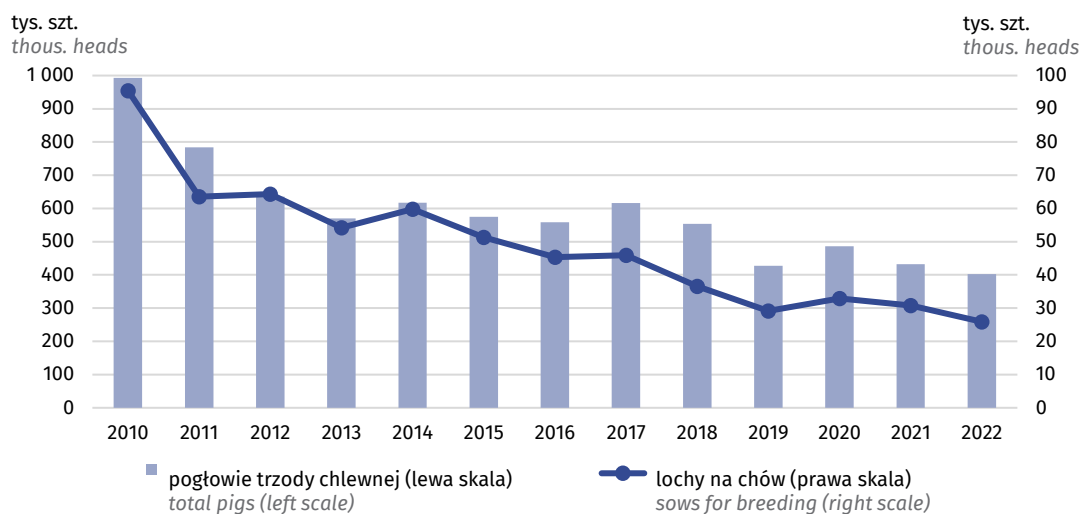
Cena skupu żywca wieprzowego w czerwcu 2022 r. wynosiła 6,67 zł/kg (w kraju 6,93 zł/kg) i była wyższa w stosunku do analogicznego miesiąca roku poprzedniego o 26,2% (w Polsce o 27,9%) i o 51,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju o 56,4%).

Wykres 15. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 15. Pig stocks in lubelskie voivodships

As of June



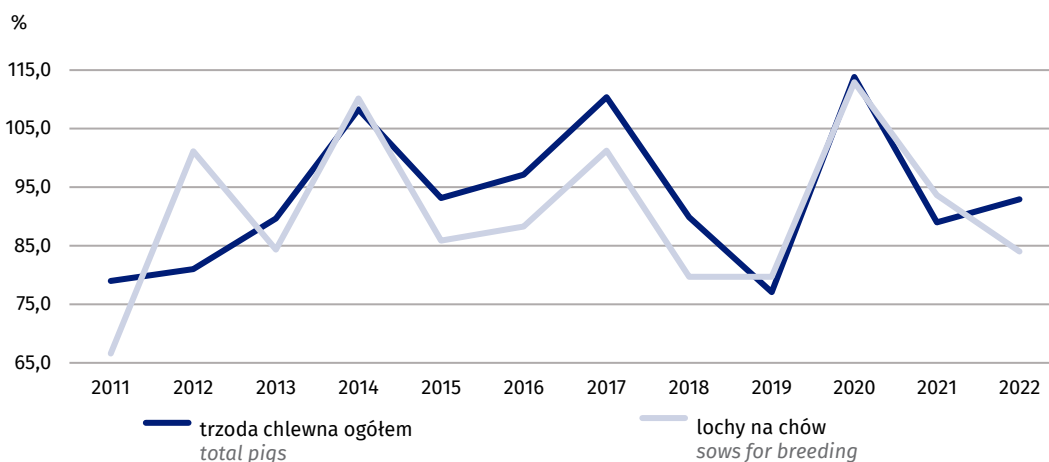
W czerwcu 2022 r., biorąc pod uwagę poszczególne grupy produkcyjno-użytkowe, w porównaniu z analogicznym miesiącem 2021 r. odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej prawie we wszystkich grupach. Najbardziej zmniejszyła się liczba prosiąt o wadze do 20 kg (o 16,6%), trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (o 15,9%), w tym loch ogółem (o 16,0%) i loch prośnych (o 15,8%). Wzrost pogłowia trzody chlewnej odnotowano jedynie w grupie warchlaków o wadze od 20 kg do 50 kg (o 9,9%).

Wykres 16. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim

Rok poprzedni = 100

Chart 16. Dynamics of pig stocks in lubelskie voivodship

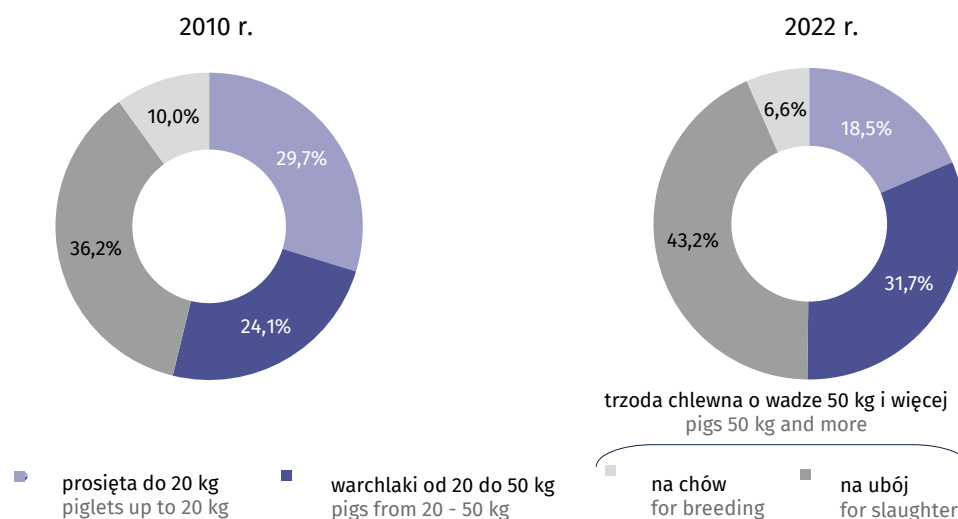
Previous year = 100



Nieznacznej zmianie uległa struktura stada trzody chlewnej. Największy odsetek stanowiła trzcina chlewna o wadze 50 kg i więcej (49,8%), a jej udział w strukturze stada w stosunku do czerwca 2021 r. zmniejszył się o 2,7 p. proc. W tej grupie największy udział miała trzcina chlewna z przeznaczeniem na ubój (86,8%), a jej udział zwiększył się o 0,6 p. proc. Kolejną grupę stanowiły warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg (31,7%), a ich udział w stadzie w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego zwiększył się o 4,9 p. proc.

Wykres 17. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim

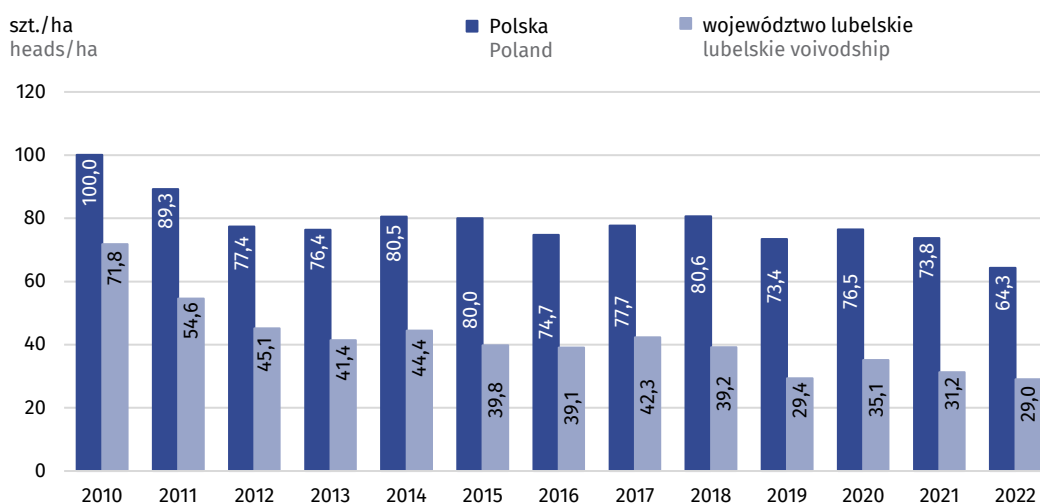
Stan w czerwcu

Chart 17. Structure of pig herd in lubelskie voivodship
As of June

Najmniejszy udział w strukturze stada odnotowano w przypadku trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (6,6%), przy czym w tej grupie największy odsetek stanowiły lochy ogółem (98,1%), w tym lochy prośne (68,3%). Udział trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów w porównaniu z czerwcem 2021 r. zmniejszył się o 0,7 p. proc., zaś loch ogółem o 0,1 p. proc.

Wykres 18. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

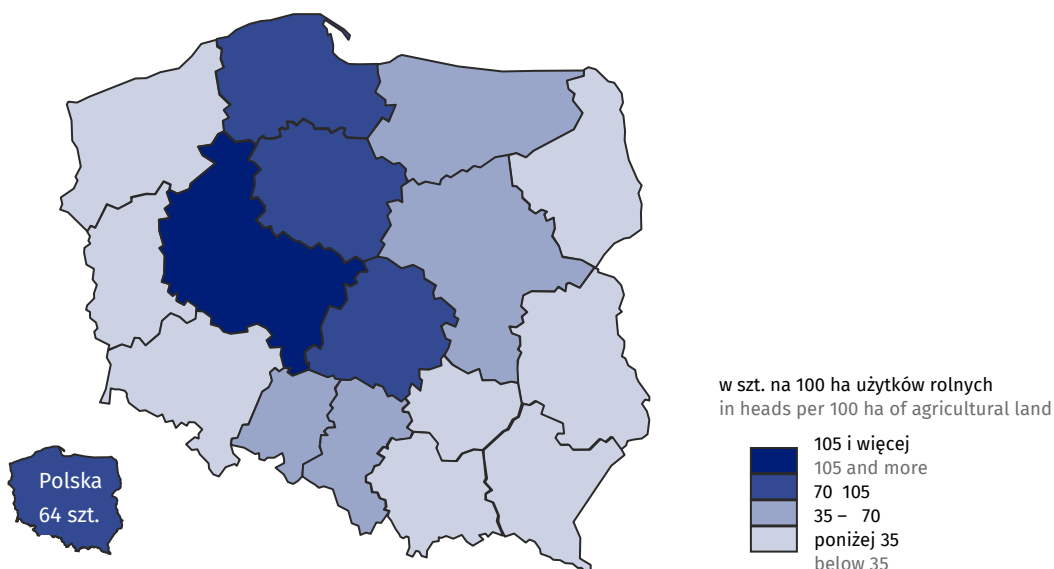
Chart 18. Pigs per 100 ha of agricultural land
As of June

W skali kraju pogłowie trzody chlewnej na początku czerwca 2022 r. w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem zmniejszyło się prawie we wszystkich województwach. Najbardziej zmniejszyło się w województwie podkarpackim (o 31,9%) i małopolskim (o 20,4%). Natomiast wzrost odnotowano jedynie w województwie lubuskim (o 8,4%) i dolnośląskim (o 8,0%).

W czerwcu 2022 r. województwo lubelskie uplasowało się na 7. pozycji w kraju, jeśli chodzi o chów trzody chlewnej z udziałem 4,2%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (z udziałem 35,6%), a na drugim mazowieckie (12,7%). Natomiast ostatnie miejsce zajęło województwo podkarpackie (0,8%).

Mapa 15. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw

Stan w czerwcu 2022 r. (użytki rolne w 2020 r.)

Map 15. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships
As of June 2022 (agricultural land in 2020)**6.2. Bydło****6.2. Cattle**

Badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich** prowadzone są 2 razy w roku – według stanu na 1 czerwca i na 1 grudnia.

Według stanu z czerwca 2022 r. **pogłowie bydła** w województwie lubelskim liczyło 361,4 tys. szt., co stanowiło 5,6% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2021 r. liczebność stada bydła w województwie lubelskim zmniejszyła się o 4,2%, natomiast w kraju wzrosła o 0,7%. W odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek o 1,3% (w kraju wzrost o 8,1%).

Tabela 12. Pogłowie bydła w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 12. Cattle stocks in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2021		2022	
	ogółem total	2020 = 100	ogółem total	2021 = 100
Ogółem Total	377 195	98,2	361 439	95,8
cielęta w wieku poniżej 1 roku calves less than 1 year old	104 312	99,4	108 330	103,9
młode bydło w wieku 1 – 2 lata bovines aged between 1 and 2	121 348	102,	100 637	82,9
bydło w wieku 2 lata i więcej bovines of 2 years and over	151 535	93,9	152 472	100,6
w tym krowy of which cows	133 822	94,9	120 830	90,3
w tym mleczne of which dairy	112 606	94,4	109 236	97,0

Pogłowie krów w czerwcu 2022 r., w stosunku do analogicznego miesiąca roku ubiegłego, zmniejszyło się o 9,7%, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszyło się o 19,0% i wyniosło 120,8 tys. szt., natomiast w kraju w porównaniu z 2021 r. odnotowano spadek o 7,6%, zaś w stosunku do 2015 r. o 9,7%. Krowy stanowiły 33,4% w ogólnej strukturze stada bydła, w tym

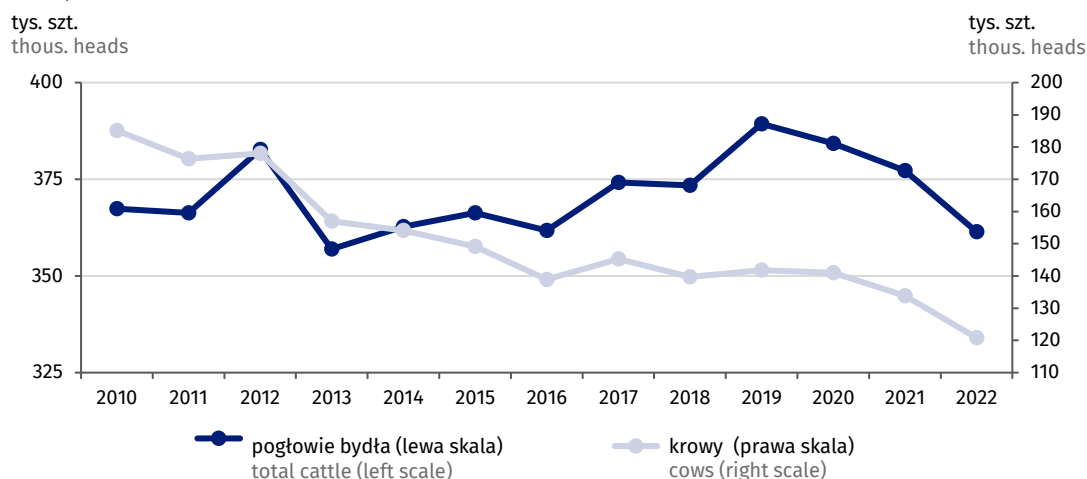
krowy mleczne 30,2%. W kraju odsetki te wynosiły odpowiednio 34,3% i 32,2%. Udział krów w stadzie w porównaniu z czerwcem 2021 r. zmniejszył się o 2,0 p. proc. a w stosunku do 2015 r. o 7,3 p. proc. Podobną tendencję zaobserwowano w Polsce, gdzie w stosunku do czerwca 2021 r. udział krów w stadzie obniżył się o 3,1 p. proc., zaś w porównaniu z 2015 r. o 6,8 p. proc.

Wykres 20. Pogłowie bydła w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 20. Cattle stocks in lubelskie voivodship

As of June



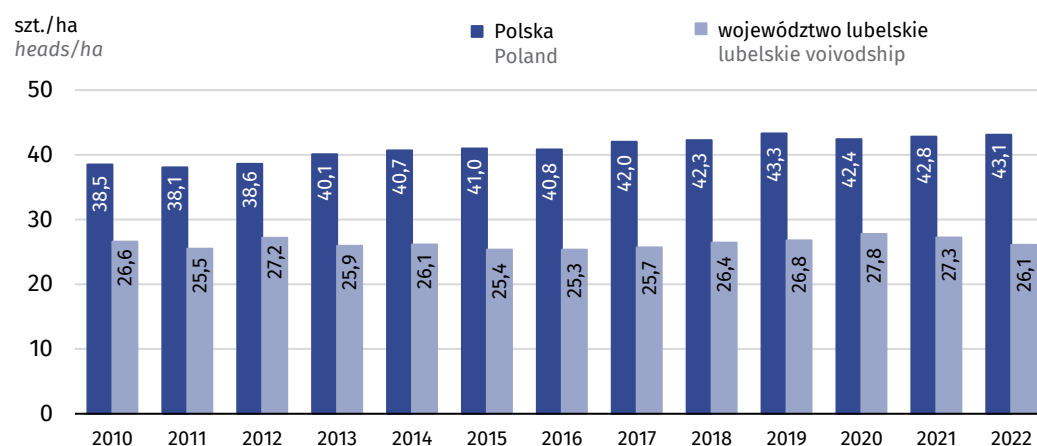
W czerwcu 2022 r. pogłowie krów mlecznych wynosiło 109,2 tys. szt., co stanowiło 90,4% ogólnej populacji krów (w kraju 93,9%). W porównaniu z analogicznym miesiącem 2021 r. udział krów mlecznych w ogólnym pogłowie krów wzrósł o 6,3 p. proc., a w stosunku do 2015 r. odnotowano spadek o 4,6 p. proc. (w kraju odpowiednio wzrósł o 5,4 p. proc. i o 0,6 p. proc.).

Wykres 21. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 21. Cattle per 100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship

As of June



W strukturze stada bydła największy odsetek stanowiło bydło w wieku 2 lata i więcej (42,2%). W tej grupie dominowało pogłowie krów (88,3%). Najmniejszy udział odnotowano w przypadku młodego bydła w wieku 1 – 2 lata (27,8%). W skali roku w strukturze stada bydła odnotowano spadek udziału młodego bydła w wieku 1 – 2 lata o 4,3 p. proc.

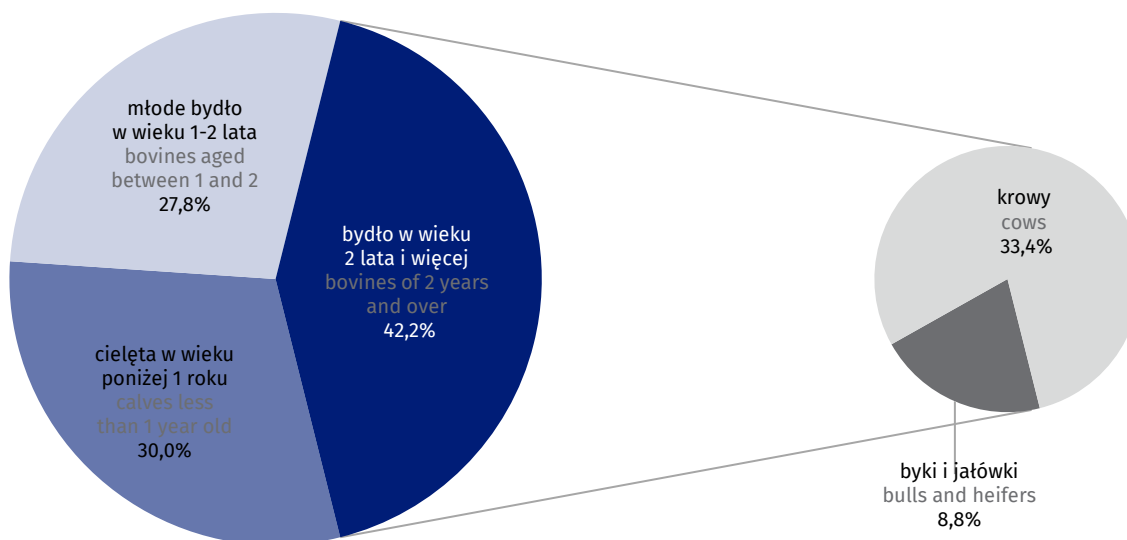
Wykres 22. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu 2022 r.

Chart 22.

Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship

As of June, 2022



Wyniki czerwcowego badania pogłowia bydła wskazują na zmniejszenie się w skali roku liczebności stada bydła ogółem wynikające z niższych stanów młodego bydła w wieku 1 – 2 lata. W pozostałych grupach odnotowano wzrost liczebności stada, przy czym największy w grupie cielęta w wieku poniżej 1 roku. Wskazuje to na większe zainteresowanie rolników produkcją żywca wołowego, które jest wynikiem między innymi wyższych cen skupu żywca wołowego. Za 1 kg wagi żywej w czerwcu 2022 r. płacono 11,17 zł/kg i było to więcej o 47,2% w stosunku do czerwca roku poprzedniego. Jednocześnie podaż żywca wołowego w tym okresie wzrosła o 51,8% do poziomu 3,2 tys. t.

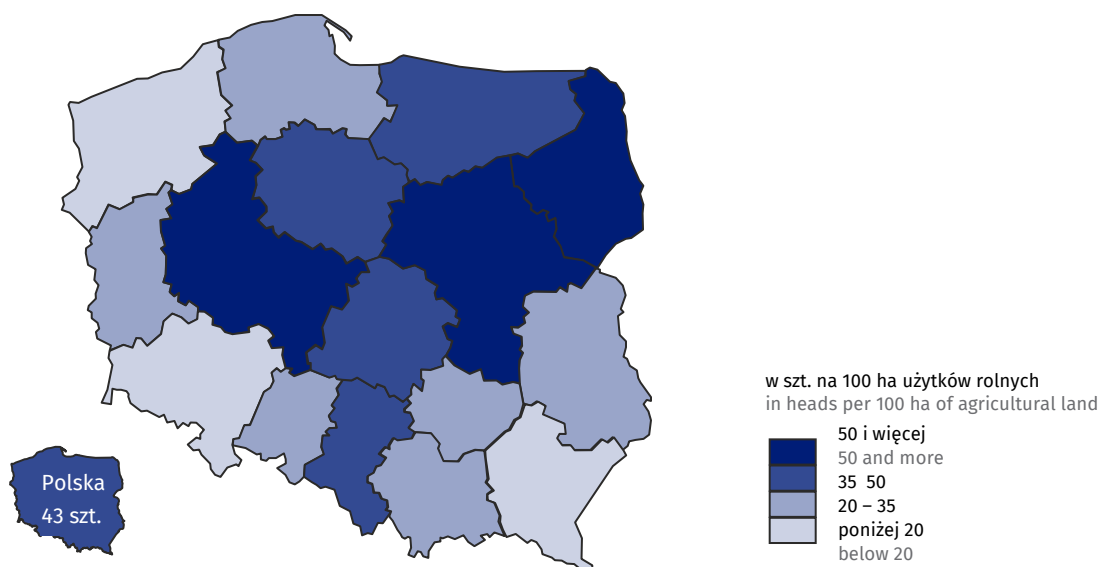
W czerwcu 2022 r. cena skupu mleka zwiększyła się w ujęciu rocznym o 52,7% i o 3,6% w stosunku do poprzedniego miesiąca i wyniosła 230,67 zł/hl (w kraju odpowiednio wzrosła porównaniu z okresem od lipca 2020 r. do czerwca 2021 r., odnotowano wzrost o 29,1%. Jednocześnie skup mleka, który w czerwcu 2022 r. wyniósł 47,6 mln l., był niższy o 1,5% w stosunku do czerwca 2021 r. i o 4,9% w porównaniu z wcześniejszym miesiącem (w kraju odpowiednio wyższa o 1,4% i niższa o 3,0%).

Wzrost pogłowia bydła w czerwcu 2022 r., w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem, wystąpił w 10 województwach, przy czym największy w województwach: dolnośląskim (o 10,7%), lubuskim (o 9,3%) i zachodniopomorskim (o 5,5%). Natomiast największy spadek pogłowia bydła odnotowano w województwach: małopolskim (o 5,2%), łódzkim (o 4,9%) i lubelskim (o 4,2%).

Województwo lubelskie cechowało się niewielkim udziałem w kraju jeśli chodzi o chów bydła i uplasowało się na 7. miejscu. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie (z udziałem 18,8%), zaś na ostatnim województwo podkarpackie (1,2%).

Mapa 16. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw

Stan w czerwcu 2022 r. (użytki rolne w 2020 r.)

Map 16. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships
As of June 2022 (agricultural land in 2020)**6.3. Owce****6.3. Sheep**

Według stanu w czerwcu 2022 r. pogłowie owiec w województwie lubelskim liczyło 19,2 tys. szt., co stanowiło 6,6% ogólnego pogłowia owiec w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2021 r. pogłowie owiec zwiększyło się o 2,1% (w kraju o 0,3%), natomiast w odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. odnotowano wzrost o 55,7% (w kraju o 27,4%).

Tabela 13. Pogłowie owiec w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 13. Sheep stocks in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2021		2022	
	ogółem total	2020 = 100	ogółem total	2022 = 100
Ogółem Total	18 767	106,6	19 163	102,1
w tym maciorki of which ewes	11 461	74,9	10 601	92,5

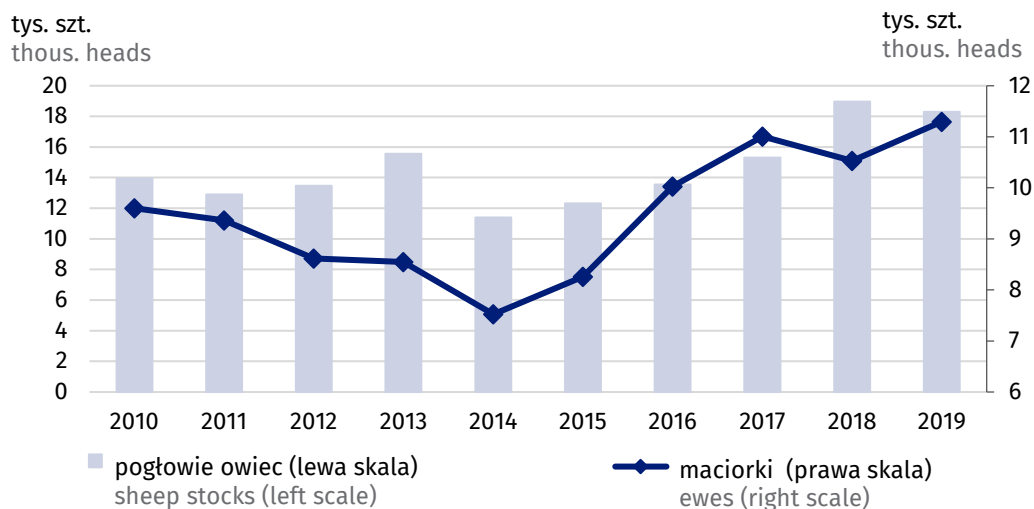
Pogłowie maciorek w czerwcu 2022 r. wyniosło 10,6 tys. szt., czyli zmniejszyło się w ciągu roku o 7,5%, a w porównaniu z czerwcem 2015 r. wzrosło o 28,3%. W kraju również zaobserwowano podobną tendencję, gdyż w stosunku do 2022 r. pogłowie maciorek zmniejszyło się o 4,6%, jednakże w porównaniu z 2015 r. również zmniejszyło się o 2,0%. Maciorki stanowiły 55,3% w ogólnej strukturze stada owiec, a ich udział w porównaniu z czerwcem 2021 r. zmniejszył się o 5,7 p. proc. Podobną sytuację odnotowano w kraju, gdzie udział maciorek w stadzie w czerwcu 2022 r. obniżył się w stosunku do czerwca 2021 r. o 2,5 p. proc. Natomiast udział maciorek w stadzie w porównaniu z czerwcem 2015 r. obniżył się o 11,8 p. proc., zaś w kraju o 14,6 p. proc.

Wykres 23. Pogłowie owiec w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 23. Sheep stocks in lubelskie voivodship

As of June



W kraju zwiększenie stanu owiec w czerwcu 2022 r. w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem odnotowano w 8 województwach. Największy wzrost pogłowia owiec nastąpił w województwach: opolskim (o 21,6%), łódzkim (o 19,7%) i mazowieckim (o 12,9%). Natomiast najbardziej zmniejszył się w województwach: lubuskim (o 13,0%) oraz podkarpackim i świętokrzyskim (po o 5,5%).

Województwo lubelskie uplasowało się na 4. miejscu w kraju jeśli chodzi o chów owiec. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo małopolskie (z udziałem 26,5% w kraju), na drugim wielkopolskie (9,3%), zaś na ostatnim województwo opolskie (1,1%).

Rozdział 7 Chapter 7

Skup produktów rolnych Procurement of agricultural products

Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów. Dane o skupie:

- a) **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta;
- b) **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, również dostaw do gorzelni, płatkarni i suszarni;
- c) **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport) bez skupu zwierząt hodowlanych;
- d) **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.

Wartość skupu produktów rolnych w 2022 r. w województwie lubelskim wyniosła 7 025,84 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), z czego 92,3% od gospodarstw indywidualnych. W kraju skup wyniósł 110 716,35 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,3%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zwiększyła się o 38,6% (w gospodarstwach indywidualnych o 31,8%), a w kraju o 46,0% (w gospodarstwach indywidualnych o 45,3%). Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 73,7%, natomiast w kraju o 94,1%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 3 740,74 mln zł (53,2% produktów rolnych), zaś **zwierzęcych** 3 285,10 mln zł (46,8%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 11,1% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,3%. W odniesieniu do 2021 r. wartość skupu produkcji roślinnej wzrosła o 36,5%, a zwierzęcej o 41,1%. W kraju również wartość produkcji roślinnej zwiększyła się o 39,3%, a zwierzęcej o 49,1%.

W województwie lubelskim w 2022 r., w porównaniu z 2021 r., skup ziaren zbóż podstawowych ogółem wzrósł o 8,2%, a żywca rzeźnego o 0,5%.

7.1. Skup produktów roślinnych 7.1. Procurement of plant origin products

W 2022 r. skupiono 820,3 tys. t. ziarna **zbóż ogółem** (w kraju 12 166,0 tys. t.), w tym 818,1 tys. t. zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego, co stanowiło 6,8% skupu krajowego). W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem wzrosła o 10,4%, w tym skup zbóż konsumpcyjnych i paszowych o 10,8% (w kraju obniżyła się odpowiednio o 0,1% i o 0,1%).

Wśród zbóż konsumpcyjnych i paszowych największy odsetek stanowiły: pszenica 63,2%, kukurydza 18,3%, jęczmień 9,9% i pszenżyto 4,8%. W omawianym roku skupiono 517,1 tys. t. pszenicy, czyli o 15,9% więcej niż w poprzednim roku i o 1,3% więcej niż w 2015 r. Skup żyta wyniósł 17,4 tys. t. i w odniesieniu do 2021 r. był niższy o 52,0%, a w stosunku do 2015 r. o 33,3%.

Kukurydzy skupiono 149,7 tys. t., czyli o 16,7% więcej niż w roku wcześniejszym i o 70,5% niż w 2015 r.

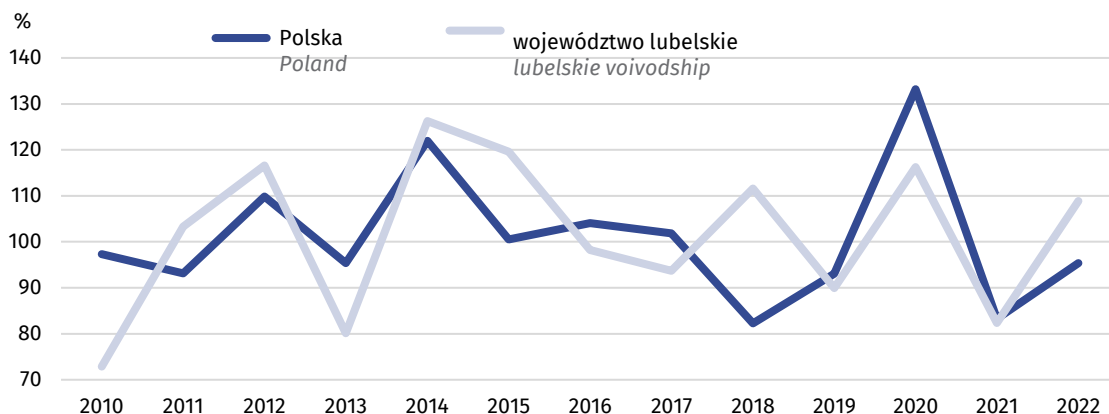
Skup **ziemniaków ogółem** w 2022 r. ukształtował się na poziomie 46,2 tys. t., co stanowiło 2,8% skupu ogólnokrajowego. Większość (87,1%) skupionych ziemniaków pochodziła od gospodarstw indywidualnych. W porównaniu z 2021 r. ilości skupionych ziemniaków zmniejszyła się o 20,9% (w kraju o 21,6%), a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 76,9% (w Polsce o 6,6%).

W 2022 r. dostarczono do skupu 1 685,3 tys. t. **buraków cukrowych przemysłowych**, w tym 99,9% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 11,4%. W porównaniu z 2021 r. ilość skupionych buraków cukrowych zmniejszyła się o 2,5% (w kraju o 0,4%) i 0,2% w stosunku do 2015 r. (w Polsce wzrosła o 38,0%).

Wykres 24. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)

Rok poprzedni = 100

Chart 24. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)
Previous year = 100



W 2022 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 120,0 tys. t. **warzyw ogółem**, w tym 94,6% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,5%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym ilości skupionych warzyw zmniejszyła się o 8,7% (w kraju wzrosła o 12,0%) i o 24,2% w stosunku do 2015 r. (w Polsce zwiększyła się o 11,5%).

W 2022 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 545,4 tys. t. **owoców ogółem**, w tym 97,5% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 16,1%. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość skupionych owoców wzrosła o 13,5%, natomiast w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 0,4%. Podobna sytuacja miała miejsce w kraju, gdzie ilość skupionych owoców ogółem wzrosła o 12,8% w porównaniu z 2021 r., jednakże w stosunku do 2015 r., odwrotnie niż w województwie, również wzrosła o 32,7%.

7.2. Skup produktów zwierzęcych

7.2. Procurement of animal origin products

W 2022 r. skupiono 275,2 tys. t. **żywca rzeźnego w wadze żywej** i w porównaniu z rokiem wcześniejszym jego ilość zwiększyła się o 0,5%, natomiast w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 1,3% (w kraju odpowiednio wzrosła o 3,8% i o 17,2%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnopolskim wyniósł 4,1%.

W badanym roku skupiono 105,6 tys. t. **żywca wieprzowego**, czyli o 10,2% mniej niż w roku poprzednim i o 19,9% mniej niż w 2015 r. W kraju skupiono 6 793,6 tys. t. żywca wieprzowego i było to o 6,9% mniej niż w 2021 r. i o 5,7% więcej niż w 2015 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,4% skupu krajowego.

Skup **żywca wołowego** ukształtował się na poziomie 34,4 tys. t. i był o 22,7% niższy niż w 2021 r. i o 11,7% niższy niż w 2015 r. W kraju skupiono 744,4 tys. t. żywca wołowego i było to o 0,9% więcej niż w roku wcześniejszym, natomiast mniej o 10,5% niż w 2015 r. Skup wojewódzki stanowił 4,6% skupu krajowego.

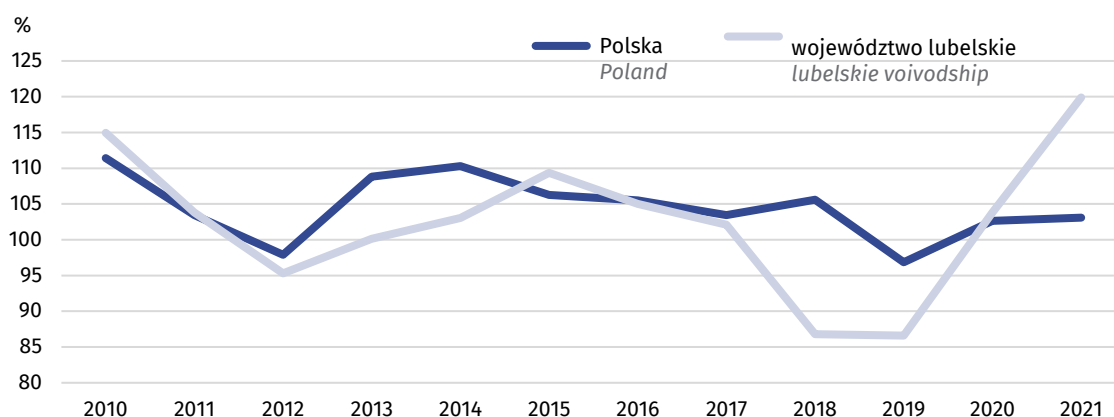
Żywca drobiowego skupiono 134,5 tys. t. (więcej o 21,4% niż w 2021 r. i o 29,3% niż w 2015 r.), w tym najwięcej kurczaków (74,5%) i indyków (20,0%). W kraju skupiono 3 658,6 tys. t. żywca drobiowego (mniej o 0,6% niż w 2021 r. i więcej o 20,2% niż w 2015 r.), w tym kurczaki stanowiły 81,4%, a indyki 12,1%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 3,7%.

W 2022 r. skupiono 201,8 tys. t. **żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami** (co stanowiło 4,0% skupu ogólnego w kraju) i był on wyższy zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i w stosunku do 2015 r., odpowiednio o 1,6% i o 1,9% (w kraju odpowiednio o 3,7% i o 22,4%). Największy udział w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso stanowił żywiec drobiowy (50,2%) i wieprzowy (40,8%). Podobną sytuację zaobserwowano w kraju, gdzie na pierwszym miejscu był skup żywca drobiowego (55,0% w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso) i wieprzowego (37,1%).

Wykres 25. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami)

Rok poprzedni = 100

Chart 25. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats)
Previous years = 100

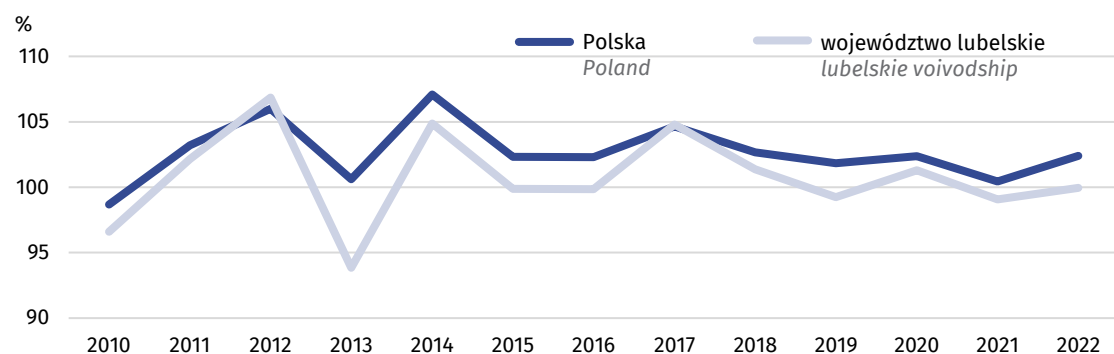


Województwo lubelskie uplasowało się na 9. pozycji w kraju pod względem skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso z udziałem 4,0% w produkcji krajowej, najwięcej skupiono w województwie mazowieckim (25,1%), zaś najmniej w podkarpackim (0,7%).

Wykres 26. Dynamika skupu mleka krowiego

Rok poprzedni = 100

Chart 26. Indices of procurement of cow milk
Previous year = 100



W 2022 r. skup **mleka krowiego** wyniósł 575,0 mln l., czyli o 0,1% mniej niż przed rokiem, zaś o 5,6% więcej niż w 2015 r. W skali kraju w odniesieniu do poprzedniego roku zanotowano wzrost o 2,4% i o 17,8% w porównaniu z 2015 r. Województwo lubelskie uplasowało się na 7.

miejscu pod względem skupu mleka krowiego z udziałem 4,6% w skupie krajowym. Na pierwszym miejscu było województwo podlaskie (21,5%), zaś na ostatnim podkarpackie (0,8%).

W 2022 r. skupiono 28,3 tys. kg **wetny owczej**, czyli o 32,0% mniej niż w 2021 r. i o 46,0% mniej niż w 2015 r. Skup ten stanowił 30,7% skupu krajowego. Skup wetny w kraju również był niższy o 34,1% w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 75,3% w stosunku do 2015 r.

W 2022 r. skup **miodu** był o 21,7% niższy w stosunku do 2021 r. i wyniósł 619,4 tys. kg, co stanowiło 39,3% skupu krajowego. W stosunku do 2015 r. skup miodu w województwie lubelskim obniżył się o 29,8%. W kraju natomiast skup miodu był niższy o 12,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 46,1% w stosunku do 2015 r.

Rozdział 8 Chapter 8

Ceny w rolnictwie Prices in agriculture

W 2022 r., w odniesieniu do roku poprzedniego większość cen skupu wzrosła. Podobnie ceny jakie rolnicy uzyskiwali na targowiskach w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. również były wyższe.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł).

Wskaźniki cen skupu obliczono w zakresie porównywalnym: dla miesięcy na bazie danych meldunkowych, w ujęciu półrocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.

Średnioroczna cena skupu **pszenicy** w województwie lubelskim w 2022 r. wynosiła 142,92 zł/dt (w kraju – 151,99 zł/dt) i była wyższa o 54,0% niż przed rokiem i o 127,9% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 57,1% i o 127,4%). Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 162,27 zł/dt (w kraju – 166,53 zł/dt), czyli o 142,7% więcej niż w 2015 r. (w Polsce o 120,3%).

Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych targowiskach. **Przeciętne ceny miesięczne** obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw; przeciętne ceny kwartalne, półroczne i roczne – jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

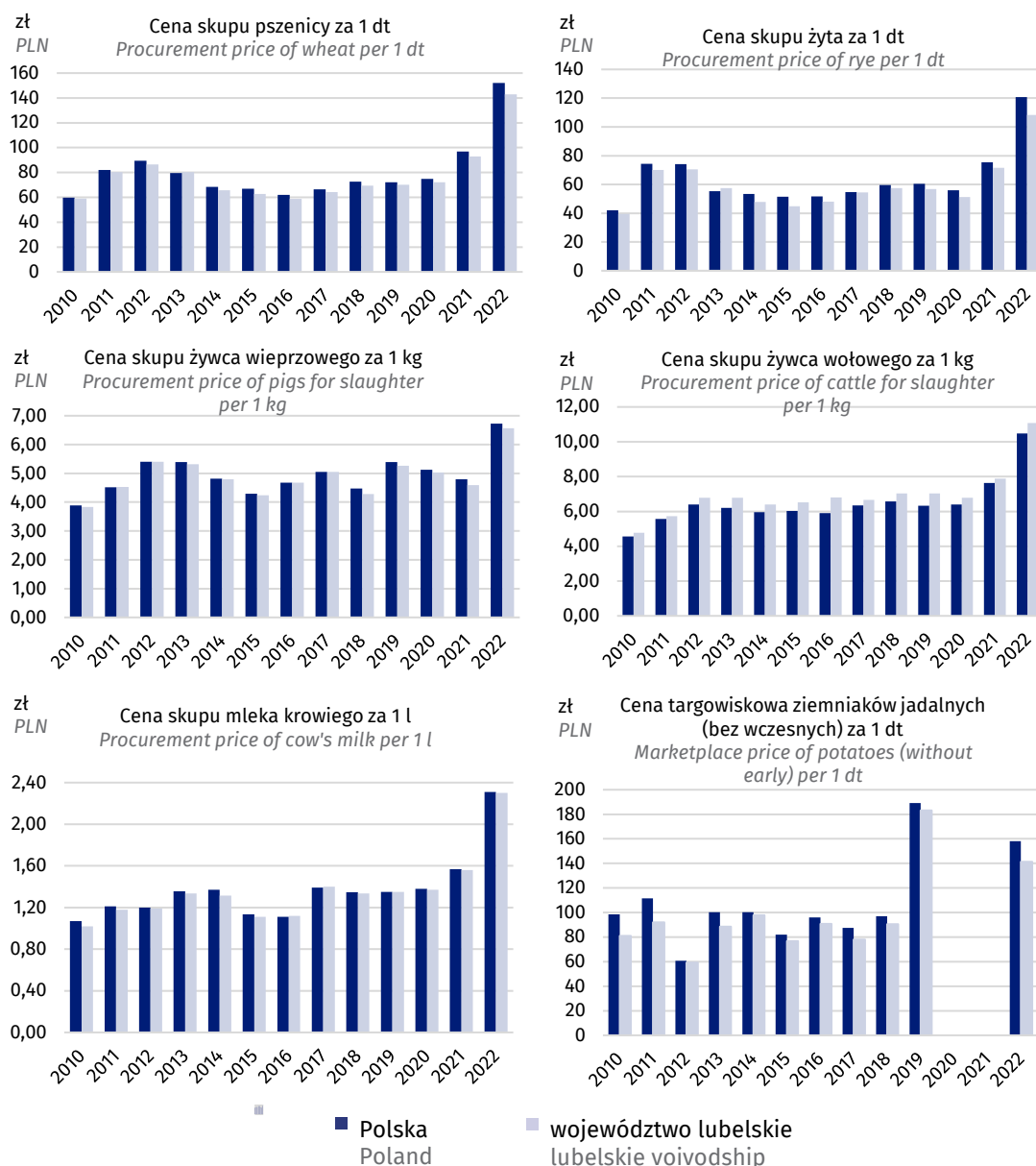
W analizowanym roku cena **żyta** w skupie ukształtowała się na poziomie 108,41 zł/dt (w kraju 120,79 zł/dt) i była wyższa o 51,5% w porównaniu z zanotowaną w 2021 r. i o 141,8% w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 60,3% i o 134,9%). W obrocie targowiskowym cena żyta była o 129,8% wyższa w stosunku do 2015 r. i osiągnęła poziom 121,03 zł/dt (w kraju 127,21 zł/dt i była wyższa o 116,8%).

W 2022 r. za **ziemniaki jadalne (bez wczesnych)** w skupie płacono 78,64 zł/dt (w kraju – 90,34 zł/dt), czyli o 30,4% więcej niż przed rokiem i o 73,9% więcej niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 49,1% i o 76,6%). W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 141,45 zł/dt (w kraju 158,22 zł/dt), czyli na wyższym poziomie w stosunku do 2015 r. o 84,3% (w Polsce o 92,9%).

W omawianym roku cena skupu **żywca wołowego (bez cieląt) w wadze żywej** wyniosła 11,08 zł/kg (w kraju – 10,48 zł/kg), czyli w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku wzrosła o 40,6% i w odniesieniu do 2015 r. o 69,9%. W Polsce również wzrosła zarówno w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 37,4% i o 74,1%.

Cena **żywca wieprzowego w wadze żywej** w skupie osiągnęła wartość 6,57 zł/kg (w kraju – 6,73 zł/kg), czyli była wyższa o 43,1% niż w 2021 r. i o 55,0% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 40,5% i o 56,5%).

Wykres 27. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach
Chart 27. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces



Za 1 l **mleka krowiego** w omawianym roku płacono 2,30 zł (w kraju – średnio 2,31 zł), czyli o 47,4% więcej niż przed rokiem i o 107,2% niż w 2015 r. W kraju średnioroczna cena skupu mleka wzrosła o 47,1% w stosunku do 2021 r. i o 104,4% w porównaniu z 2015 r.

W 2022 r. cena skupu **drobiu rzeźnego** osiągnęła poziom 6,41 zł/kg (w kraju – 6,16 zł/kg) i była wyższa o 39,0% w porównaniu z zanotowaną w roku wcześniejszym (w Polsce o 47,4%) i o 57,9% w stosunku do 2015 r. (w kraju o 56,3%).

Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

W 2022 r. średnia roczna cena **gruntów ornych w obrocie prywatnym** w województwie lubelskim za 1 hektar wynosiła 48 508 zł (w kraju – 59 387 zł), z czego najdroższe były grunty dobre (I, II i IIIa klasy), a ich cena wynosiła średnio 69 333 zł (w kraju – 70 568 zł). W porównaniu z rokiem wcześniejszym cena gruntów ornych ogółem wzrosła o 20,0%, a w stosunku do 2015 r. wzrost o 84,2% (w Polsce odpowiednio o 18,9% i o 53,9%). Średnioroczna cena gruntów ornych

dobrych w województwie lubelskim w 2022 r. wzrosła o 14,8% w porównaniu z 2021 r. i o 74,7% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 17,2% i o 35,8%).

Uwagi metodyczne

Methodological notes

1. Dane o produkcji rolniczej opracowano **metodą rodzaju działalności**, co oznacza sumaryczne ujęcie produkcji roślinnej i zwierzęcej niezależnie od tego, do której sekcji gospodarki narodowej (według Polskiej Klasyfikacji Działalności) zaliczane są podmioty gospodarcze, które tę produkcję wytworzyły. W związku z wprowadzeniem od 2010 r. stopniowych zmian w metodologii badań rolniczych, mających na celu dostosowanie do standardów unijnych oraz uwzględnienie przemian dokonujących się w polskim rolnictwie, a także szersze wykorzystanie źródeł administracyjnych, **zmianie uległa definicja gospodarstwa rolnego**.
2. Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytkowników rolnych w dobrej kulturze rolnej (zgodnie z normami). Zgodnie z obowiązującą definicją, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytkowników rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytkowników rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali, w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemniaków (bez warzyw gruntowych), pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji.
3. Wskaźniki **cen produktów rolnych sprzedawanych oraz cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w rolnictwie** obliczono przyjmując jako system wag strukturę sprzedaży produktów rolnych oraz zakupu towarów i usług z roku poprzedzającego rok badany. Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki cen towarów i usług zakupywanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupywanych na cele konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjne. Jako system wag przyjęto w zakresie towarów i usług przeznaczonych na cele:
 - a) konsumpcyjne – strukturę wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych rolników, uzyskaną z badania budżetów gospodarstw domowych;
 - b) bieżącej produkcji rolniczej – strukturę zakupów dokonanych przez gospodarstwa indywidualne;
 - c) inwestycyjne – strukturę wydatków pieniężnych ustaloną na podstawie danych o akumulacji, wynikającą z rachunków narodowych.
4. **Relacje cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu produktów rolnych** informują, jaką ilość produktu rolnego należy sprzedać, aby zakupić dany środek produkcji. Relacje cen obliczono przy przyjęciu przeciętnych cen miesięcznych, kwartalnych i rocznych.
5. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową zwierząt rzeźnych oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. Produkcję żywca rzeźnego podaje się:
 - a) w tys. sztuk (liczba zwierząt rzeźnych);
 - b) w tys. ton:
 - „w wadze żywej”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem;

— „w wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną) łącznie z tłuszczami i – jeżeli tak zaznaczono – z podrobami, za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.

6. Dane o skupie produktów rolnych:
 - a) za okresy miesięczne dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej;
 - b) za okresy półroczne w danych uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości półrocznej obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł.
7. Informacje dotyczące warunków atmosferycznych (temperatury, opadów i usłonecznienia) opracowano w oparciu o dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzyskane z obserwacji i notowań prowadzonych na stacjach meteorologicznych.
8. Informacje o zaopatrzeniu rolnictwa w kwalifikowany materiał siewny podano na podstawie szacunków rzeczoznawców GUS.
9. Dane dotyczące **zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych i wapniowych** opracowane zostały na podstawie sprawozdawczości i wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. i w 2020 r. Powszechnego Spisu Rolnego).
10. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2019/20 oznacza okres od 1 VII 2019 r. do 30 VI 2020 r.).
11. Dane za 2020 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI 2020 r..
12. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
13. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

Aneks tabelaryczny dołączony do wersji elektronicznej publikacji (format xlsx)

Tabular appendix attached to electronic version to this publication (xlsx format)